

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

**“Формування інформаційної бази для аналізу та аудиту
фінансового стану підприємства”**

Виконав: студент 2 курсу, групи ОО-2М
спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Макаревич Назарій Миколайович

Керівник: д.е.н., проф. Сас Л.С.
(прізвище та ініціали)

Рецензент д.е.н., проф. Левандівський О.Т.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1 Економічний зміст, значення та завдання аналізу й аудиту фінансового стану підприємства	7
1.2 Джерела інформації для аналізу й аудиту фінансового стану підприємства	16
1.3 Нормативно-методичне забезпечення аналітичних й аудиторських процедур на підприємстві	26
Висновок до розділу 1.....	35
РОЗДІЛ. 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ “ТЕМПО БУД”	36
2.1 Організація процесів аналізу та аудиту фінансового стану підприємства	36
2.2 Методичні аспекти аналізу та аудиту фінансового стану підприємства ..	45
2.3 Напрями удосконалення аналізу й аудиту на підприємстві	54
Висновки до розділу 2	63
РОЗДІЛ. 3 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	64
3.1 Принципи формування інформаційної бази для забезпечення аналізу й аудиту фінансового стану підприємства	64
3.2 Організація аналізу та аудиту фінансового стану підприємства з допомогою спеціального програмного забезпечення	72
3.3 Зарубіжний досвід формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства	81
Висновок до розділу 3.....	89
ВИСНОВОК.....	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	94
ДОДАТКИ.....	Помилка! Закладку не визначено.

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах сучасного бізнес-середовища, яке відзначається стрімкими змінами та високою ступеню конкуренції, формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства стає ключовим елементом його стійкості та ефективності. Підприємства сьогодні зіштовхуються з величезним обсягом фінансової інформації, що вимагає систематизованого та докладного підходу до її обробки.

Аналіз та аудит фінансового стану, що базуються на надійній та комплексній інформаційній основі, надають підприємствам можливість здійснювати обґрунтовані стратегічні рішення, виявляти потенційні ризики та забезпечувати внутрішній контроль. У цьому контексті важливо розглядати формування інформаційної бази як стратегічний інструмент, що сприяє не лише виконанню обов'язкових аудиторських процедур, але й розвитку підприємства в цілому. Формування інформаційної бази для аналізу та аудиту є важливим завданням для підприємств, оскільки вона дозволяє ефективно використовувати ресурси та адаптуватися до динаміки бізнес-середовища.

Питання, що пов'язані з формуванням інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства досліджуються в працях багатьох вчених-економістів, а саме: Бута М.М., Заніздра В.С., Івашкевич І.О., Корбутяк А.Г., Корнева А.Г., Мельник Т.А., Сорока Й.Й., Шаповалова І.О. та ін.

Обрана тема для дослідження є актуальною для успішного управління підприємством у різноманітних економічних умовах. У контексті високої складності бізнес-процесів, стрімкого розвитку технологій та постійних змін в економічному та правовому середовищі, важливість ефективного формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства є важливим щоб забезпечити стійке функціонування підприємства.

Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних, методичних, організаційних та практичних аспектів формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства, а також розроблення висновків і рекомендацій з метою поліпшення цих процесів у вибраного для дослідження суб'єкта господарювання. Для визначення поставленої мети виокремлено наступні завдання:

- вивчити економічний зміст, значення та завдання аналізу й аудиту фінансового стану підприємства;
- дослідити джерела інформації для аналізу й аудиту фінансового стану підприємства;
- визначити нормативно-методичне забезпечення аналітичних й аудиторських процедур на підприємстві;
- дослідити організацію процесів аналізу та аудиту фінансового стану підприємства;
- розкрити методичні аспекти аналізу та аудиту фінансового стану підприємства;
- розробити напрями удосконалення аналізу й аудиту на підприємстві;
- визначити принципи формування інформаційної бази для забезпечення аналізу й аудиту фінансового стану підприємства;
- дослідити організацію аналізу та аудиту фінансового стану підприємства з допомогою спеціального програмного забезпечення;
- вивчити зарубіжний досвід формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження виступають господарські процеси та операції у ТОВ “ТЕМПО БУД”.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні, організаційні та практичні аспекти формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства.

Методи дослідження. Під час проведення дослідження було застосовано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, а саме:

дедукції – для вивчення досліджуваного процесу від загальних принципів до загальних висновків; індукції – для встановлення закономірностей або загальних правил на основі об'єкту дослідження; аналізу – для розгляду складових елементів системи, проблеми з метою отримання глибокого розуміння внутрішньої структури та функціонування об'єкта дослідження; синтезу – для створення нових рішень на основі попередньо проведеного аналізу; порівняння – для зіставлення та оцінки основних показників фінансового стану підприємства; абстрагування – для узагальнення та формування загальних висновків та рекомендацій; графічний – для візуалізації результатів проведеного дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження виявляється у тому, що шляхом комплексної оцінки літератури та фінансової звітності досліджуваного підприємства було систематизовано основні аспекти процесу аналізу й аудиту. Ретельно розглянуто різні підходи до формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства. Також, здійснено аналіз фінансового стану та розглянуто можливі напрями вдосконалення аналізу й аудиту на прикладі діяльності ТОВ “ТЕМПО БУД”.

Практичне значення одержаних результатів дослідження виявляється в тому, що здійснене вивчення теоретичних, методичних, організаційних та практичних аспектів дало можливість сформулювати рекомендації стосовно напрямів формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства у ТОВ “ТЕМПО БУД”. Дослідження ґрунтувалося на різних видах літератури, а саме: нормативно-правові акти, наукові статті та інші праці, аналітичні огляди та фінансова звітність ТОВ “ТЕМПО БУД”.

Обсяг та структура роботи. Дослідження складається із вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу та загального, списку використаних джерел і додатків. Дипломна робота викладене на 105 сторінках. Дослідження наповнене 13 рисунками, 4 таблицями та 4 додатками. Список використаних джерел містить 52 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічний зміст, значення та завдання аналізу й аудиту фінансового стану підприємства

У наш час, коли економічне середовище є надзвичайно динамічним та непередбачуваним, фінансовий стан підприємства визначає його здатність не тільки виживати в умовах конкуренції, але і активно адаптуватися до нових викликів. Аналіз фінансового стану стає важливою складовою стратегічного управління, оскільки від його надійності залежить життєздатність підприємства та його успішність в конкурентному бізнес-середовищі.

Основною метою для багатьох підприємств є не лише досягнення стабільності, а й забезпечення безперебійного виробничо-збутового процесу, високого рівня рентабельності та своєчасного виконання фінансових зобов'язань перед різними суб'єктами [1, с. 119]. У цьому контексті ефективне управління фінансовим станом виявляється як стратегічно важлива функція, спрямована на забезпечення конкурентної переваги та здатності підприємства адаптуватися до змін у бізнес-середовищі.

Нині, коли господарська діяльність стикається з різноманітними викликами та нестабільністю, оцінка фінансового стану підприємства є важливою для формування стратегії розвитку [2, с. 168]. Вона стає ефективним інструментом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та визначення шляхів підвищення стабільності та життєздатності підприємства в умовах неспокійного економічного клімату.

Тому, передусім, необхідно чітко визначити сутність фінансового стану підприємства, використовуючи сучасні підходи до його значення, які визначені в економічній літературі (табл. 1.1). Визначення фінансового стану необхідно розглядати як більш глибокий та комплексний процес, аніж просто числові показники чи фінансові звіти.

Таблиця 1.1

Підходи до визначення сутності фінансового стану підприємства

№	Автор	Визначення
1	Мельник Т.А., Заніздра В.С. [3, с. 103]	фінансовий стан підприємства є концепцією, яка впливає з взаємодії всіх складових системи фінансово-економічних відносин підприємства. Це поняття визначається різноманітними економічними чинниками виробничо-господарської сфери та характеризується великою кількістю показників, які віддзеркалюють процеси формування, розподілу, розміщення і використання фінансових ресурсів підприємства. Ці показники визначають не лише економічний стан підприємства, але й його фінансову конкурентоспроможність на ринку
2	Корнєва Н.О., Шаповалова І.О. [4, с. 56]	показник фінансової конкурентоспроможності виражається у його здатності до отримання кредитів, здатності до вчасного виконання фінансових зобов'язань, а також його платоспроможності перед державою та іншими кредиторами
3	Корбутяк А.Г., Бута М.М. [5, с. 152]	економічна категорія, яка оцінює фактичну (на конкретний момент часу) та потенційну здатність підприємства забезпечити необхідний рівень фінансування своєї фінансово-господарської діяльності, розвитку та відповідальність за виконання фінансових зобов'язань перед відповідними господарюючими суб'єктами
4	Носова Є. [6, с. 54]	комплексна економічна категорія, що аналізує діяльність підприємства на певний період і у динаміці. Вона відображає ступінь фінансового забезпечення підприємства, оцінює раціональність розподілу його фінансових ресурсів та визначає готовність до своєчасного виконання фінансових зобов'язань. Також ця категорія враховує наявність достатніх оборотних коштів для ефективної господарської діяльності на перспективу
5	Насібова О.В., Івашкевич І.О. [7, с. 186]	комплекс виробничих факторів, який визначається набором показників, що вказують на присутність, розподіл і використання капіталу підприємства
6	Сорока Й.Й. [8, с. 363]	встановлює рівень конкурентоспроможності підприємства та його потенціал у бізнес-співпраці, що служить забезпеченням ефективної діяльності і підприємства, і його партнерів.

Джерело: узагальнено автором.

Сучасні підходи до оцінки фінансового стану підприємства враховують не лише кількісні аспекти, а й якісні характеристики його діяльності. Вони охоплюють ефективність управління ресурсами, здатність адаптуватися до

змін в економічному середовищі, рівень ризику та інші аспекти, що впливають на стійкість підприємства. Використання сучасних методів і моделей, які базуються на технологіях та інноваціях, може забезпечити більш точне та всебічне розуміння фінансового стану підприємства.

Фінансовий стан – це комплексна оцінка фінансової ситуації підприємства або організації на певний момент часу. Він відображає рівень наявності та ефективного використання фінансових ресурсів, а також здатність вирішувати фінансові зобов'язання. Аналіз фінансового стану включає в себе оцінку ліквідності, стабільності, рентабельності та інших показників, що визначають фінансове здоров'я підприємства. Фінансовий стан є важливим критерієм для прийняття стратегічних управлінських рішень та визначення перспектив подальшого розвитку організації. Важливо враховувати, що фінансовий стан – це не статичний показник, а динамічна система, що змінюється відповідно до зовнішніх та внутрішніх факторів. Такий підхід до аналізу дозволяє забезпечити глибше розуміння та прогнозування перспектив розвитку підприємства в економічному контексті.

Оцінка фінансового стану підприємства націлена на виявлення можливостей для підвищення ефективності процесів формування, розподілу і використання ресурсів [9, с. 80]. Ця оцінка повинна конкретизуватися відповідно до поточних завдань організації.

В аналізі фінансового стану підприємства відображається комплексна оцінка його фінансової діяльності, що є ключовим елементом стратегічного управління. Завданням цього аналізу є ретельне вивчення фінансових показників з метою визначення найбільш важливих аспектів, таких як ліквідність, рентабельність, стабільність і платоспроможність підприємства. Ця процедура дозволяє не лише з'ясувати поточний стан справ, але і виявити можливості для покращення ефективності в управлінні фінансами та розробки стратегій подальшого розвитку. У даному контексті важливо акцентувати увагу на конкретних завданнях, що стоять перед аналізом фінансового стану

підприємства та їхньому впливі на прийняття обґрунтованих управлінських рішень (рис. 1.1).

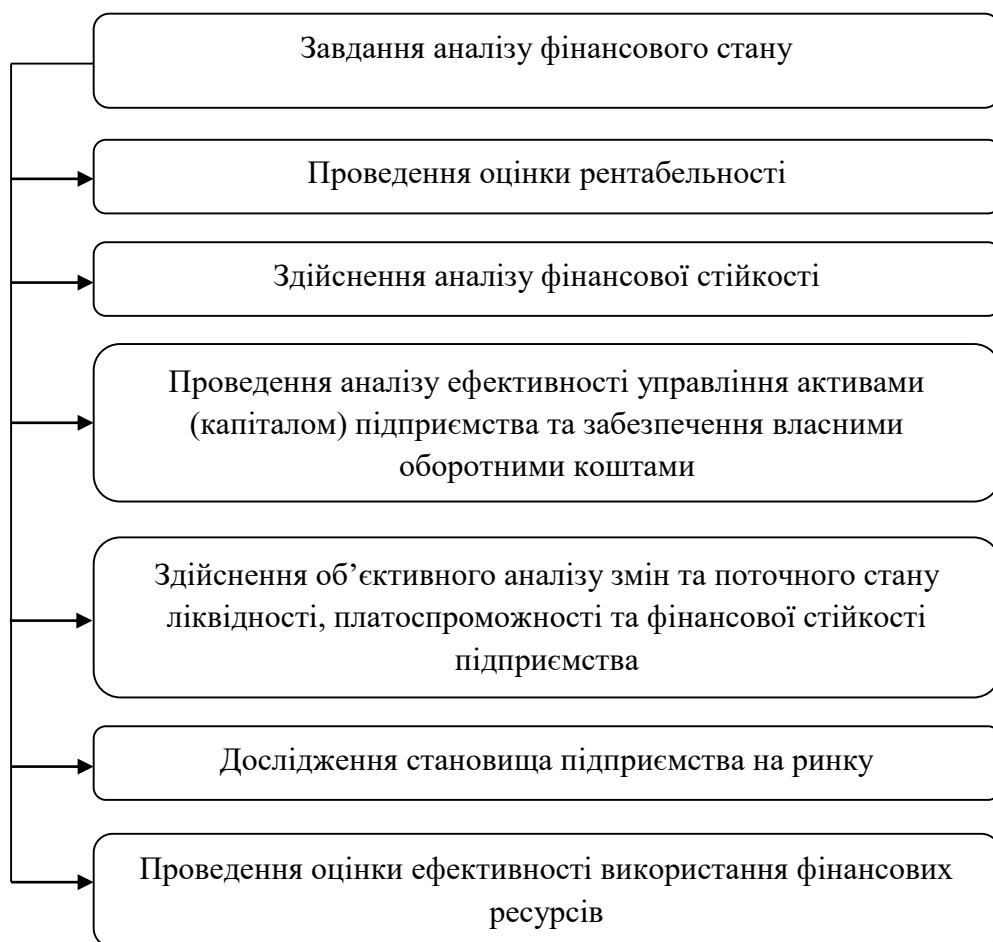

Рис. 1.1 Основні завдання аналізу фінансового стану підприємства

Джерело: узагальнено автором.

Проведення оцінки рентабельності є ключовою складовою аналізу фінансового стану підприємства і визначає його здатність генерувати прибуток від різних видів діяльності. Цей процес включає в себе вивчення відсоткового співвідношення між прибутком та витратами, що дозволяє зрозуміти, наскільки ефективно використовуються ресурси підприємства для досягнення прибутковості. Оцінка рентабельності різних сегментів бізнесу може надати важливі вказівки щодо стратегічного управління, дозволяючи підприємству приймати обґрунтовані рішення щодо оптимізації діяльності та максимізації фінансових результатів. Така оцінка є важливим інструментом

для внутрішнього та зовнішнього аналізу, спрямованого на забезпечення стабільності та високої конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Проведення аналізу фінансової стійкості є важливим завданням у процесі аналізу фінансового стану підприємства. Цей вид аналізу спрямований на визначення стійкості фінансової позиції підприємства та його здатності ефективно впоратися з різноманітними фінансовими труднощами. Аналіз фінансової стійкості включає в себе дослідження структури капіталу, забезпеченості ліквідними активами, розміщення довгострокових та короткострокових зобов'язань. Оцінка цих аспектів дозволяє визначити рівень фінансового ризику, якому підприємство піддається, і розробити стратегії для зміцнення його фінансової стабільності.

Проведення аналізу ефективності управління активами та забезпечення власними оборотними коштами становить важливу частину оцінки фінансового стану підприємства. Управління активами включає в себе ефективний розподіл і використання капіталу для максимізації прибутку. Аналіз цього аспекту дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для генерації прибутку та забезпечення сталого розвитку. Забезпечення власними оборотними коштами є важливим фактором для забезпечення ліквідності та здатності виконувати платіжні зобов'язання. Цей аспект аналізу дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство управляє своїми фінансами на короткостроковій основі.

Аналіз змін та поточного стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства є важливим завданням у аналізі. Він включає в себе об'єктивну оцінку, спрямовану на вивчення ефективності управління грошовими потоками, здатності вчасно розраховуватися з власниками, кредиторами та іншими кредиторами, а також визначення стійкості фінансової позиції підприємства.

Дослідження становища підприємства на ринку є одним з важливих завдань аналізу його фінансового стану. Він включає в себе оцінку позиції підприємства відносно конкурентів, визначення частки ринку, вивчення

тенденцій у споживчому попиті та інших факторів, які впливають на його фінансові результати. Це завдання аналізу фінансового стану є важливим, оскільки результати дослідження ринку взаємодіють із фінансовими показниками. Наприклад, збільшення частки ринку чи попиту на продукцію підприємства може позитивно впливати на його фінансовий результат. З іншого боку, зрозуміння ринкового середовища дозволяє підприємству пристосовуватися до змін і розробляти стратегії для покращення фінансового положення.

Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів включає в себе аналіз таких аспектів, як рентабельність інвестицій, оптимізація капіталовкладень, ефективність управління оборотним та основним капіталом. Дослідження цих показників дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство використовує свої фінансові ресурси для забезпечення стійкої фінансової позиції та максимізації прибутковості.

Окрім проведення аналізу фінансового стану, важливою складовою підприємства є здійснення його аудиту. Аудит фінансового стану підприємства є систематичним і об'єктивним процесом перевірки та оцінки його фінансової інформації з метою надання незалежної думки щодо достовірності, правильності та повноти цієї інформації. Проведення аудиту має на меті не лише забезпечення відповідності фінансової звітності встановленим стандартам та нормам, але й надання користувачам (акціонерам, кредиторам, урядовим органам, тощо) довіри в те, що фінансова інформація відображає реальний фінансовий стан підприємства.

Аудит фінансового стану підприємства є необхідним інструментом для забезпечення високого ступеня довіри та достовірності фінансової звітності. Аудиторський процес також враховує внутрішні та зовнішні чинники, які можуть впливати на фінансовий стан підприємства, такі як економічні та правові зміни, ризики ринкової конкуренції та зміни в регулюючому середовищі. Аудиторська діяльність покликана не лише виявляти можливі помилки чи шахрайські дії, але й надавати корисні рекомендації та

консультації з покращення фінансового управління, щоб підприємство могло ефективніше використовувати свої ресурси та досягати стратегічних цілей в умовах постійно мінливого бізнес-середовища. Такий комплексний аудиторський підхід сприяє підвищенню стійкості та привабливості підприємства для різних зацікавлених сторін.

Аудит фінансового стану підприємства включає в себе ряд завдань, спрямованих на об'єктивне оцінювання та підтвердження достовірності та правильності його фінансової звітності (рис. 1.2).

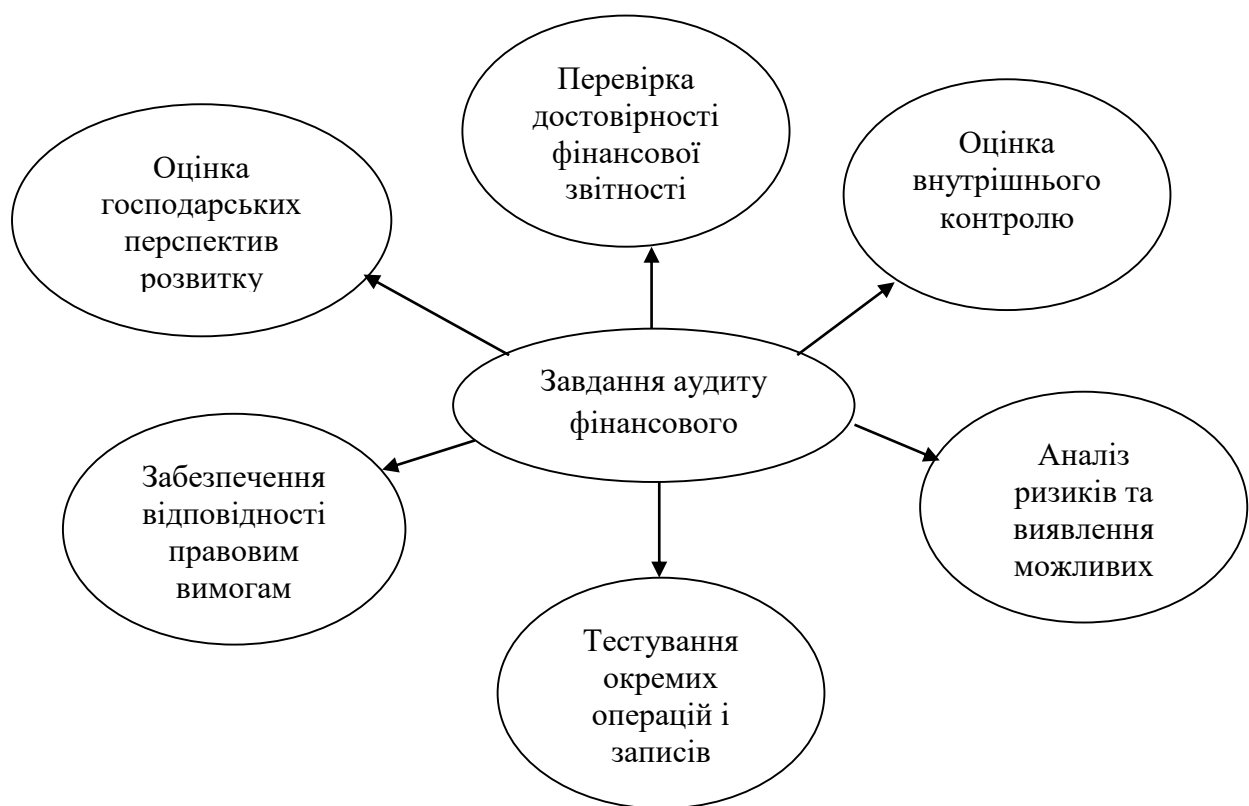

Рис. 1.2 Основні завдання аудиту фінансового стану підприємства

Джерело: узагальнено автором.

Перевірка достовірності фінансової звітності, яка є одним із ключових завдань фінансового стану аудиту, здійснюється через детальний аналіз бухгалтерських записів та фінансових документів підприємства. Аудитор ретельно вивчає журнали, рахунки та іншу документацію, щоб підтвердити точність та повноту фінансової інформації. Особлива увага приділяється

відображенню активів та зобов'язань, забезпечуючи відповідність встановленим бухгалтерським стандартам та регулятивним вимогам [10]. Цей процес дозволяє аудитору забезпечити достовірність та надійність фінансової звітності, сприяючи впевненості зацікавленим особам у правильності представленої фінансової інформації.

Оцінка внутрішнього контролю, яка є важливим завданням аудиту фінансового стану, відображає глибокий аналіз та погляд на систему управління ризиками та контрольні процедури підприємства. Аудитор звертає увагу на те, як ефективно підприємство ідентифікує та взаємодіє з ризиками, шляхом аналізу внутрішніх процедур та заходів проти шахрайства. Визначення та точна класифікація облікових операцій також піддаються увазі аудитора, оскільки вони визначають надійність та точність фінансової інформації. Весь цей процес допомагає забезпечити, що внутрішні контрольні механізми відповідають високим стандартам, гарантуючи надійність фінансової звітності підприємства.

Аналіз ризиків та виявлення можливих помилок становлять важливу складову завдань аудиту фінансового стану підприємства. Аудитор детально досліджує потенційні ризики, які можуть вплинути на достовірність фінансової звітності. Цей процес включає в себе аналіз економічного середовища, в якому діє підприємство, оцінку внутрішніх та зовнішніх чинників, що можуть призвести до неточностей у фінансовій інформації. Аудитор акцентує увагу на тих областях, де існує високий ризик помилок, внаслідок неправильних оцінок, некоректних бухгалтерських облікових політик чи можливих шахрайських дій. Завдяки цьому аналізу аудитор здатен розробити рекомендації щодо ефективної стратегії управління ризиками та забезпечити адекватний рівень достовірності фінансової інформації.

Тестування окремих операцій і записів є суттєвим завданням аудиту фінансового стану підприємства. Аудитор вибірково перевіряє окремі операції, транзакції та фінансові записи з метою визначення їхньої точності та відповідності бухгалтерським стандартам. Цей процес дозволяє аудитору

визначити, чи коректно зафіксовані фінансові події в облікових системах підприємства та чи вони відображають реальні операції. Тестування може включати аналіз фінансових відомостей, підтверджень від постачальників та клієнтів, перевірку підтримки облікових записів документацією та інші методи перевірки. Цей процес не лише дозволяє виявити можливі помилки, але й сприяє підтвердженню достовірності фінансової інформації, забезпечуючи високий рівень впевненості в надійності звітності підприємства.

Забезпечення відповідності правовим вимогам є невід'ємною частиною завдань аудиту фінансового стану, оскільки аудитор має визначити, чи дотримується підприємство чинного законодавства та нормативних. Аудитор аналізує, чи відображаються в фінансовій звітності всі важливі правові аспекти, чи дотримуються принципів бухгалтерського обліку та чи враховані всі вимоги щодо розкриття інформації [11, с. 74]. Крім того, аудитор перевіряє, чи відображені податкові зобов'язання вірно та чи дотримується підприємство всіх податкових обов'язків у відповідності до встановлених норм. Забезпечення відповідності правовим вимогам допомагає уникнути можливих правопорушень та гарантує інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам надійність та легітимність фінансової інформації підприємства.

Оцінка господарських перспектив розвитку клієнта представляє собою важливе завдання аудиту фінансового стану, оскільки дозволяє аудитору отримати інсайти щодо майбутнього розвитку підприємства та визначити його фінансовий потенціал. Аудитор аналізує стратегічні плани та проєкції клієнта, оцінює економічні та галузеві тенденції, а також враховує зовнішнє середовище, що може впливати на його діяльність. Особлива увага приділяється фінансовій стійкості та здатності підприємства виконувати свої зобов'язання у майбутньому. Цей аналіз допомагає аудитору визначити ризики та можливості, пов'язані з фінансовим станом клієнта, та надає додаткові засоби для оцінки достовірності фінансової звітності. Розуміння господарських перспектив розвитку є ключовим для зацікавлених суб'єктів,

так як це надає їм впевненість у стабільності та довгостроковому успіху підприємства.

Таким чином, аналіз та аудит фінансової стійкості підприємства є невід'ємним елементом забезпечення довіри та впевненості від сторони різних зацікавлених сторін. Аналіз фінансової стійкості підприємства дозволяє визначити його здатність витримати економічні труднощі та забезпечити стабільність у фінансовому вимірі. Ретельне вивчення господарських перспектив дозволяє аудитору не лише ідентифікувати можливі ризики та проблеми, але й сприяє розробці рекомендацій для підвищення фінансової стійкості та оптимізації стратегії розвитку. Забезпечуючи відповідність правовим вимогам та враховуючи господарські перспективи, аудитор виступає як надійний джерело інформації для прийняття обґрунтованих рішень та формування стратегій, спрямованих на стійкий та успішний розвиток підприємства.

1.2 Джерела інформації для аналізу й аудиту фінансового стану підприємства

В сучасних умовах глобалізації та швидкісних змін у економічному середовищі аналіз та аудит фінансового стану підприємств стають вирішальними етапами стратегічного управління. Забезпечення ділової стійкості та ефективності вимагає систематичного та комплексного підходу до оцінки фінансових ресурсів підприємства. Одним із ключових елементів цього процесу є вивчення різноманітних джерел інформації, які сприяють об'єктивному уявленню про фінансовий стан підприємства та надають можливість вчасно реагувати на зміни в економічному оточенні.

У цьому контексті важливо розглядати джерела інформації як ключові елементи, що визначають надійність та повноту аналізу. Враховуючи широкий спектр таких джерел – від фінансової звітності до позаоблікової інформації [12, с. 38]. Подальше розглядання різноманітних джерел інформації, їх

взаємодії та вагомості в контексті аудиту та аналізу фінансів сприятиме формуванню комплексного розуміння фінансового положення підприємства, що, в свою чергу, є ключовим елементом управління та досягнення бізнес-цілей.

Інформація класифікується таким чином, щоб вона вірно відображала результати аналізу та аудиту підприємства. Основні джерела інформації для аналізу й аудиту фінансового стану підприємства наведені на рис. 1.3.

Рис. 1.3 Основні джерела інформації для аналізу й аудиту фінансового стану підприємства

Джерело: узагальнено автором.

Основні джерела інформації поділяються на облікові, позаоблікові та планові, кожне з яких містить певні блоки даних. Так, первинні документи

відіграють невід'ємну роль у аналізі та аудиті підприємства, створюючи основу для об'єктивної оцінки його фінансового стану. Ці документи є вихідними матеріалами, які реєструють всі фінансово-операційні транзакції та події, що мають вплив на господарську діяльність підприємства. Інформація з первинних документів допомагає визначити обсяги обороту, зобов'язання та активи, створюючи основу для аналізу різноманітних аспектів фінансової діяльності, таких як ліквідність, рентабельність та ефективність управління ресурсами.

У процесі аудиту, первинні документи стають ключовим джерелом для підтвердження достовірності та правильності інформації, включеної до фінансової звітності підприємства. Аудитори вивчають ці документи для встановлення факту відображення господарської операції у відповідних періодах та належного дотримання вимог національних стандартів та законодавства в цілому [13, с. 114]. Цей підхід не лише забезпечує достовірність звітності, але й дозволяє ідентифікувати можливі ризики та недоліки в системі управління, що є важливим для забезпечення фінансової стійкості суб'єкта господарювання.

Обороти по рахунках є компонентом інформаційної бази для аналізу фінансового стану підприємства. Ці обороти відображають фактичний рух грошей та інших ресурсів в системі підприємства, а також взаємодію з постачальниками та клієнтами. Розглядання оборотів по рахунках дозволяє визначити рівень ліквідності, швидкість операцій та ефективність управління оборотним капіталом. Крім того, ці дані стають важливим індикатором для вивчення тенденцій у розвитку підприємства, оцінки його фінансової стабільності та можливостей для росту.

У контексті аудиту, обороти по рахунках стають надзвичайно важливим джерелом інформації для перевірки відповідності фінансової звітності стандартам та реальності економічної діяльності підприємства. Аудитори аналізують обороти для виявлення можливих відхилень, ризиків та невідповідностей у звітності. Вони вивчають динаміку оборотів, виявляючи

зміни в управлінських стратегіях та ефективності операцій. Це дозволяє аудиторам не лише підтвердити достовірність звітності, але і внести цінний внесок у вдосконалення системи внутрішнього контролю та управління ризиками підприємства. Обороти по рахунках, таким чином, є важливим елементом для об'єктивного оцінювання фінансової діяльності підприємства.

Регістри, виступаючи в якості важливого джерела інформації, грають ключову роль у фінансовому аналізі підприємства. Ці документаційні системи увібрали в себе величезний обсяг даних про різні аспекти діяльності підприємства, включаючи різні господарські операції, рух грошей, забезпечення запасів та взаємодію з партнерами. Реєстри дозволяють проводити глибокий аналіз ліквідності, рентабельності, ефективності управління ресурсами та інших аспектів фінансової діяльності. Ця деталізована інформація допомагає виявити тенденції, оцінити вплив стратегічних рішень та сприяє усвідомленню ризиків та можливостей для подальшого розвитку підприємства.

У контексті аудиту, реєстри стають невід'ємною частиною процесу перевірки фінансової звітності та ефективності управлінських систем. Аудитори використовують дані з реєстрів для перевірки точності та повноти відображення фінансових операцій, виявлення можливих невідповідностей з бухгалтерськими стандартами та ідентифікації потенційних ризиків. Аналіз реєстрів сприяє підтвердженню відповідності управлінських практик та допомагає виявити можливі джерела ускладнень чи помилок у системі обліку [14, с. 97]. Таким чином, реєстри, як джерело інформації, є важливим елементом, що підтримує об'єктивність та достовірність фінансового аналізу та аудиту підприємства.

Фінансова звітність виступає як карта, яка розкриває фінансову картку підприємства та надає важливі дані для комплексного фінансового аналізу. Інформація, яка міститься у фінансовій звітності, дозволяє оцінити фінансове положення підприємства, його ліквідність, платоспроможність та ефективність використання ресурсів. Звіти надають змогу виокремити основні

фінансові показники, такі як рентабельність, оборотність активів та власного капіталу, що сприяє глибокому розумінню структури та динаміки діяльності підприємства [15, с. 100].

У сфері аудиту, фінансова звітність визнається важливим джерелом інформації, яке піддається глибокому аналізу та перевірці. Аудиторська експертиза здійснюється для забезпечення точності, достовірності та відповідності фінансових звітів стандартам та законодавству. Аудитори вивчають фінансові звіти з точки зору їхньої повноти, правильності, а також для виявлення можливих ризиків та невідповідностей. Аналіз фінансової звітності у контексті аудиту є ключовим етапом для забезпечення довіри зацікавлених осіб та визначення надійності фінансової інформації, що допомагає підтримувати ділову стійкість та відповідальність підприємства.

Управлінська звітність виступає ключовим джерелом інформації для внутрішнього управління та стратегічного планування підприємства. Ці звіти часто включають оперативні та стратегічні показники, що не завжди відображаються в загальнодоступних фінансових звітах. Управлінська звітність дозволяє керівництву отримувати детальну інформацію щодо виконання ключових бізнес-процесів, витрат, та інших факторів, що впливають на ефективність та результативність. Аналіз цих звітів допомагає у прийнятті обґрунтованих управлінських рішень, коригуванні стратегій та вдосконаленні бізнес-процесів.

У контексті аудиту, управлінська звітність грає важливу роль у забезпеченні точності та надійності фінансової інформації підприємства. Аудитори використовують ці звіти для перевірки відповідності управлінської звітності стандартам, виявлення можливих ризиків, а також для оцінки ефективності внутрішнього контролю. Під час аудиту управлінської звітності аудитори зосереджуються на внутрішніх системах управління, забезпеченні відповідності зі стандартами та етичними нормами [16, с. 344]. Враховуючи цю інформацію, аудитори можуть здійснити повнішу оцінку системи управління та внутрішнього контролю, сприяючи надійності фінансової

звітності підприємства. У цілому, управлінська звітність є не лише інструментом для внутрішнього використання, але й важливим ресурсом для забезпечення об'єктивності та ефективності аудиторського процесу.

Податкова звітність визначається як ключове джерело інформації, яке надає важливі дані для фінансового аналізу підприємства. Ці звіти включають деталізовану інформацію щодо прибуткового податку, податку на додану вартість та інших податкових зобов'язань. Аналіз податкової звітності дозволяє зрозуміти фінансовий вплив оподаткування на діяльність підприємства, виявити рівень фіскальної відповідальності та ефективність управління податковими зобов'язаннями. Також, податкова звітність може включати додаткову інформацію про податкові відкладення та особливості бухгалтерської політики, що є ключовими аспектами для визначення фінансових стратегій та ризиків.

У процесі аудиту, податкова звітність виступає як основне джерело для перевірки дотримання підприємством податкових норм та регуляцій. Аудитори вивчають податкові звіти для виявлення можливих невідповідностей з податковим законодавством, неправомірних відкладень та інших потенційних ризиків. Аналіз податкової звітності включає також перевірку відповідності податкової політики підприємства та визначення можливих обтяжень для фінансової стійкості. Детальна перевірка податкової звітності в аудиторському процесі є важливим етапом для забезпечення відповідності податкової діяльності нормам та ефективного використання податкових можливостей, сприяючи при цьому надійності та об'єктивності фінансової інформації підприємства.

Статистична звітність визначається як значущий інформаційний ресурс для проведення комплексного фінансового аналізу підприємства. Ці звіти можуть включати різноманітні дані, такі як обсяги виробництва, споживчі показники, ринкові тенденції та інші статистичні параметри, що характеризують діяльність підприємства в контексті ринкового середовища. Аналіз статистичної звітності допомагає зрозуміти позицію підприємства на

ринку, конкурентні переваги та потенційні ризики. Ці дані є важливим елементом для стратегічного планування та прийняття рішень, дозволяючи підприємству адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

У контексті аудиту, статистична звітність стає значущим джерелом інформації для перевірки достовірності та правильності фінансових звітів підприємства. Аудитори використовують статистичні дані для аналізу єдності фінансових показників та порівняння їх з відомостями ринкового середовища. Аудит статистичної звітності також включає оцінку внутрішніх процесів збору та обробки даних, щоб забезпечити їхню відповідність стандартам та високу якість. З аудиторської перспективи, статистична звітність дозволяє підтверджувати достовірність фінансових інформаційних потоків та глибше розуміти контекст, у якому функціонує підприємство, сприяючи при цьому об'єктивності та надійності аудиторського процесу.

Матеріали маркетингового дослідження є важливим джерелом інформації для аналізу фінансової діяльності підприємства. Ці матеріали можуть включати в себе детальні дані про споживчі уподобання, ринкові тенденції, конкурентні стратегії та різноманітні показники відгуку споживачів. Аналіз цих даних допомагає підприємству зрозуміти попит на свої товари та послуги, прогнозувати ринкові можливості та ризики, що можуть вплинути на його фінансову стійкість. Враховуючи результати маркетингових досліджень, підприємство може виробити стратегії розвитку, спрямовані на максимізацію прибутковості та оптимізацію використання ресурсів.

У сфері аудиту, матеріали маркетингового дослідження грають значущу роль у забезпеченні об'єктивності та повноти аналізу підприємства [17, с. 137]. Аудитори використовують ці матеріали для перевірки відповідності стратегічних рішень підприємства даним ринкового середовища, оцінки ефективності маркетингових стратегій та визначення їхнього впливу на фінансові показники. Аналіз маркетингових досліджень під час аудиту дозволяє аудиторам краще розуміти контекст, в якому операционує

підприємство, і виявляти можливі джерела ризику та невідповідностей. Такий підхід допомагає забезпечити глибокий та комплексний аудиторський аналіз, що враховує не лише фінансові аспекти, але і ширший контекст ринкової діяльності підприємства.

Матеріали засобів масової інформації виступають важливим джерелом інформації для аналізу фінансової діяльності підприємства. Новини, аналітичні статті та інші медійні ресурси можуть містити інсайти щодо ринкових тенденцій, змін у законодавстві, фінансових результатів підприємства та його конкурентів. Аналіз цих матеріалів дозволяє підприємству долучити додатковий контекст до своєї фінансової стратегії, а також враховувати внутрішні та зовнішні фактори, які можуть впливати на його успіх. Інформація з мас-медіа дозволяє підприємствам реагувати на зміни в економічному середовищі та адаптувати свої стратегії відповідно до нових умов.

У сфері аудиту, матеріали засобів масової інформації грають важливу роль у контексті оцінки ризиків та об'єктивності фінансового аудиту. Аудитори використовують медійні джерела для перевірки достовірності інформації, яка може впливати на фінансовий стан підприємства. Крім того, вони аналізують новини та аналітичні матеріали для виявлення змін у ринковому середовищі, публічному сприйнятті бренду та реакції споживачів на події, що можуть мати вплив на підприємство. Цей аналіз допомагає аудиторам визначити можливі виклики та ризики, що виникають з позапланових ситуацій, та забезпечує глибокий та об'єктивний підхід до аудиторського процесу.

Матеріали соціологічного дослідження виступають значущим джерелом інформації для фінансового аналізу підприємства, додаючи соціальний контекст до звичайних фінансових даних. Такі дослідження можуть включати в себе відгуки споживачів, дослідження ринкових тенденцій, аналіз споживчих уподобань та інші аспекти соціальної взаємодії. Аналіз цих даних дозволяє підприємствам отримати унікальний вигляд на фактори, що впливають на

їхню фінансову діяльність, включаючи репутацію бренду, рівень задоволеності клієнтів та соціокультурні тенденції. Такий аналіз може слугувати основою для розробки стратегій, які враховують не лише фінансові показники, але і соціальні виміри, сприяючи більш глибокому розумінню споживачів та ринкового середовища.

У контексті аудиту, матеріали соціологічного дослідження стають цінним інструментом для оцінки соціальних ризиків та взаємовідносин, що можуть впливати на фінансовий стан підприємства. Аудитори використовують результати соціологічних досліджень для аналізу публічного сприйняття бренду, оцінки реакції споживачів на маркетингові стратегії та визначення етичних аспектів управлінських практик. Аналіз соціологічних даних дозволяє аудиторам зрозуміти, як соціальні та етичні фактори можуть впливати на фінансовий успіх підприємства та сприяє виявленню можливих областей ризику чи вдосконалення підприємницьких практик. Такий підхід визначає важливі соціальні виміри аудиту та сприяє об'єктивності та повноті аудиторського процесу.

Бізнес-план виступає важливим джерелом інформації для аналізу підприємства, що дозволяє структуровано та системно представити стратегічні цілі та перспективи розвитку підприємства. Цей документ включає у себе плани з розвитку, маркетингові стратегії, плани фінансової діяльності, інвестиційні проєкції та інші ключові показники, що допомагають аналізувати потенційні ризики та визначати можливості для підприємства. Аналіз бізнес-плану дозволяє визначити граничні точки доходів та витрат, розкриває плани щодо залучення капіталу та стратегії оптимізації фінансових ресурсів. Інформація, подана в бізнес-плані, служить основою для оцінки ефективності стратегій та можливостей зростання, що робить його ключовим ресурсом для фінансового аналізу підприємства. У контексті аудиту, бізнес-план стає необхідним джерелом інформації для оцінки внутрішньої ефективності та відповідності підприємства визначеним стратегіям.

Кошториси витрат є важливим джерелом інформації для підприємства фінансового стану, оскільки вони надають деталізовану структуру запланованих витрат на різні аспекти діяльності підприємства. Ці документи включають у себе розподіл витрат за категоріями, такими як оплата праці, матеріали, послуги, амортизація та інші важливі елементи. Фінансовий аналіз кошторисів витрат дозволяє виявити ключові області витрат, визначити ефективність управління ресурсами та здійснити порівняльний аналіз з реальними фінансовими результатами. Такий аналіз сприяє визначенню рівня ефективності витрат та виявленню можливостей для оптимізації фінансових процесів підприємства. У сфері аудиту, кошториси витрат є важливим джерелом інформації для перевірки дотримання підприємством встановлених фінансових планів та цілей. Аудитори вивчають кошториси для порівняння планованих витрат з реально здійсненими витратами та визначення відхилень.

Технологічна документація виступає ключовим джерелом інформації для аналізу фінансового стану підприємства, оскільки вона надає інсайти у технічні та технологічні аспекти виробництва. Ці документи можуть містити інформацію про виробничі процеси, технічні характеристики обладнання, витрати на технічне удосконалення та інші ключові технічні параметри. Аналіз технологічної документації дозволяє визначити оптимальність та ефективність виробничих процесів, що може впливати на фінансові показники підприємства. Технологічна інформація також може виявити можливості для оптимізації виробничих витрат та підвищення конкурентоспроможності на ринку. У сфері аудиту, технологічна документація грає важливу роль у забезпеченні правильності та надійності фінансової звітності підприємства. Аудитори вивчають технологічну документацію для перевірки відповідності виробничих процесів та обладнання стандартам безпеки та екології, що може впливати на потенційні ризики та витрати.

Проектні розрахунки та завдання виступають ключовим джерелом інформації для аналізу фінансового стану підприємства, оскільки вони визначають фінансові аспекти та очікувані результати реалізації конкретних

проектів чи ініціатив. Ці документи можуть включати в себе оцінки витрат, прогнози доходів, терміни виконання та інші фінансові параметри. Фінансовий аналіз проектних розрахунків дозволяє підприємству визначити ефективність проектів, визначити їх вплив на фінансове становище підприємства та виявити можливості для оптимізації витрат і підвищення рентабельності. Детальний аудит проектних розрахунків та завдань сприяє виявленню можливих ризиків, невідповідностей та недоліків у плануванні та виконанні проектів. Аудитори також оцінюють правильність фінансових прогнозів, враховуючи фактори ризику та інші важливі аспекти.

Таким чином, джерела інформації для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства відіграють вирішальну роль у забезпеченні точності, достовірності та об'єктивності фінансової інформації. Різноманітні джерела, такі як фінансові звіти, первинні документи, кошториси витрат, технологічна документація, проектні розрахунки та інші, надають повний обсяг інформації, яка важлива як для внутрішнього управління підприємством, так і для зацікавлених сторін.

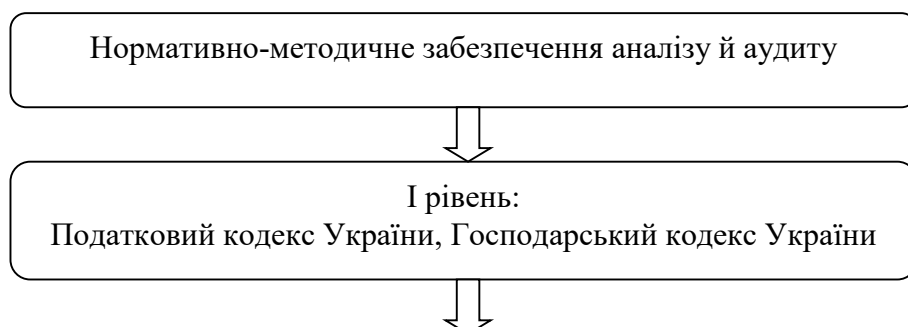
1.3 Нормативно-методичне забезпечення аналітичних й аудиторських процедур на підприємстві

В умовах складного та динамічного бізнес-середовища, нормативно-методичне забезпечення відіграє ключову роль в ефективному функціонуванні аналітичних та аудиторських процедур на підприємствах. Цей аспект представляє собою систему правил, стандартів та методологій, які регулюють і спрощують виконання різноманітних видів аналізу та аудиторських перевірок на всіх етапах життєвого циклу підприємства. Нормативно-методичне забезпечення є фундаментальним елементом, що визначає стандарти якості та відповідальності у сфері бухгалтерського обліку, забезпечуючи надійність та достовірність фінансової інформації. У цьому контексті, ретельне вивчення та дотримання нормативів є важливою

передумовою для забезпечення адекватного функціонування аналітичних та аудиторських процедур, що є необхідними для підтримки стійкості та довіри в сучасному бізнесі [18, с. 163].

Нормативно-методичне забезпечення не лише встановлює стандарти, а й регламентує процеси та визначає відповідальність у здійсненні аналітичних та аудиторських процедур на підприємствах. Враховуючи постійні зміни в бізнес-середовищі та нормативно-методичному забезпеченні, нормативи стають необхідним інструментом для забезпечення високої якості обліку та аудиту. Вони визначають стандарти відображення фінансової інформації, а також вимоги до проведення аудиторських перевірок. Нормативно-методичне забезпечення є основою для впровадження сучасних методів та технологій в аналітичні процеси, що сприяє підвищенню ефективності та точності аналізу фінансового стану підприємства. Такий підхід допомагає підприємствам вирішувати виклики та досягати високого рівня довіри як серед внутрішніх, так і зовнішніх суб'єктів.

Нормативно-методичне регулювання аудиту представлене низкою кодексів, законів, методичних рекомендацій, положень на іншими актами, що регламентують процедуру здійснення аудиторської діяльності [19, с. 310]. Стосовно аналізу, то немає чітко визначених нормативних документів, які регулюють аналітичну роботу підприємства. Проте всі процеси підпорядковуються загальним обліковим нормам, оскільки бухгалтерський облік становить базу для проведення аудиту та аналізу господарської діяльності. На рис. 1.4 зображено загальну схему нормативно-методичного забезпечення аналітичних й аудиторських процедур на підприємстві.

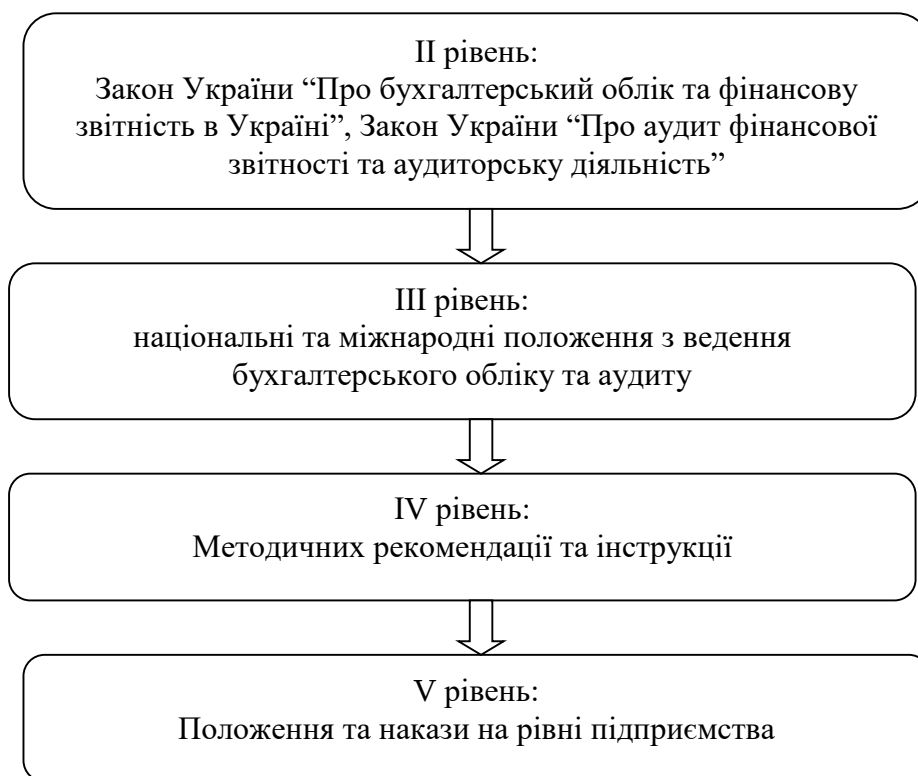

Рис. 1.4 Основні рівні нормативно-методичного забезпечення аналітичних й аудиторських процедур на підприємстві

Джерело: узагальнено автором.

Перший рівень нормативно-методичного забезпечення аналітичних й аудиторських процедур на підприємстві представлений низкою кодексів, основні з них Податковий кодекс України та Господарський кодекс України. Податковий Кодекс України виступає важливим нормативно-методичним документом, що регулює аналітичні та аудиторські процедури на підприємстві в контексті оподаткування [20]. Цей документ визначає правила обліку та оподаткування різних видів доходів та витрат, а також умови ведення податкової звітності. Аналітичні процедури, пов'язані з податковою діяльністю, базуються на вимогах та нормах, встановлених Податковим Кодексом. Наприклад, аналіз фінансових звітів для визначення оподаткованого прибутку підприємства, контроль за правильністю розрахунку та сплати податків – усе це впливає на фінансовий стан та

фінансові результати підприємства, враховуючи вимоги чинного законодавства.

Податковий Кодекс виступає ключовим документом для аудиторів, забезпечуючи рамки та визначені правила для проведення аудиторських процедур на підприємствах. Аудиторам необхідно враховувати його вимоги під час перевірки правильності обліку та звітності. Аналітичний підхід аудиторів базується на вивченні та аналізі інформації, представленої в податковій звітності, а також виявленні можливих ризиків та невідповідностей вимогам законодавства. Податковий кодекс служить основоположним документом для аудиторів, щоб забезпечити відповідність фінансової звітності підприємства нормам податкового законодавства, що є важливим аспектом для збереження довіри для зовнішніх користувачів та відповідності законодавчим вимогам.

Господарський Кодекс України виступає важливим документом нормативно-методичного забезпечення, що регулює аналітичні та аудиторські процедури на підприємстві в галузі господарської діяльності. Цей кодекс визначає основні принципи господарювання, права та обов'язки учасників господарювання, а також порядок ведення господарських операцій та укладання контрактів [21]. Аналізуючи господарську діяльність, підприємство здійснює аналітичні процедури відповідно до вимог кодексу, визначаючи ефективність управлінських рішень, оцінюючи конкурентоспроможність та визначаючи перспективи розвитку. Господарський Кодекс визначає законодавчий фундамент для здійснення таких аналітичних процедур та надає загальні принципи для ведення ефективного господарського обліку.

Господарський Кодекс також грає важливу роль у сфері аудиторських процедур на підприємстві. Аудитори повинні враховувати вимоги та норми Кодексу під час перевірки фінансової звітності, щоб забезпечити її відповідність встановленим правилам та стандартам. Проводячи аудит, спеціалісти враховують нормативні вимоги Кодексу щодо обліку доходів, витрат, реєстрації операцій, та інші аспекти господарської діяльності.

Господарський Кодекс служить орієнтиром для аудиторів, допомагаючи забезпечити достовірність фінансової інформації та визначити можливі ризики чи невідповідності нормативам. Такий підхід сприяє підтримці довіри та забезпечує відповідність діяльності підприємства законодавчим вимогам, що є важливим фактором в умовах ринкової конкуренції та динамічного бізнес-середовища.

Другий рівень нормативно-методичного забезпечення представлений законами України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” та “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” є ключовим документом, який регулює бухгалтерську діяльність та визначає принципи формування фінансової звітності на підприємствах України. Цей закон встановлює стандарти бухгалтерського обліку, норми щодо складання та подання фінансової звітності, а також правила проведення аналітичних процедур. Аналітичні процедури, пов'язані з фінансовим обліком та аналізом, ґрунтуються на вимогах цього законодавчого акта. Наприклад, аналіз фінансових звітів підприємства є обов'язковим етапом, визначеним законом, спрямованим на забезпечення достовірності та об'єктивності фінансової інформації.

Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” відіграє важливу роль у нормативно-методичному забезпеченні аудиторських процедур на підприємстві [22]. Аудиторські перевірки ґрунтуються на вимогах цього закону, що визначає обов'язковість аудиту фінансової звітності для підприємств певного розміру та формує основні принципи проведення аудиторських процедур. Аудитори здійснюють аналіз господарських операцій та проводять детальні аудиторські перевірки відповідно до вимог законодавства, щоб забезпечити відповідність фінансової звітності стандартам бухгалтерського обліку. Закон також визначає обов'язковість здійснення додаткових аудиторських процедур у випадках, передбачених законом, що забезпечує комплексність та об'єктивність

аудиторської діяльності. Такий підхід допомагає забезпечити високу якість аудиторських послуг.

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” є ключовим документом, що регулює аудиторську діяльність та визначає норми, стандарти та принципи проведення аудиторських перевірок фінансової звітності підприємств в Україні. Закон встановлює обов'язки та відповідальність аудиторів, а також визначає порядок проведення аудиторських процедур [23]. Аналітичні процедури, що використовуються в аудиті, базуються на вимогах цього закону, що гарантує об'єктивність, надійність та відповідність аудиторських перевірок визначеним стандартам. Закон визначає структуру та вимоги до звітності аудиторів, забезпечуючи високу якість та стандартизацію аудиторської діяльності в Україні. Цей документ також регламентує взаємодію аудиторів із суб'єктами ринкових відносин, сприяючи підвищенню довіри до аудиторських послуг та результатів аудиту.

Даний нормативно-правовий документ визначає важливі аспекти професійної етики та відповідальності аудиторів. Він встановлює принципи незалежності, аудиторської конфіденційності та об'єктивності, що є фундаментальними для здійснення аудиторської діяльності на високому рівні. Закон сприяє формуванню професійних стандартів та норм, які аудитори повинні дотримуватися під час виконання своїх обов'язків. Встановлення чітких етичних засад та професійних стандартів гарантує, що аудитори володіють високою кваліфікацією та дотримуються вимог професійної етики у всіх аспектах своєї діяльності. Загальною метою закону є забезпечення якості та довіри до аудиторської діяльності на підприємствах, що визначає його ключову роль у нормативно-методичному забезпеченні аналітичних та аудиторських процедур на підприємствах в Україні.

Третій рівень нормативно-методичного забезпечення аналітичних та аудиторських процедур підприємства включає національні і міжнародні стандарти. Ці стандарти визначають загальноприйняті норми, методи та

процедури, які повинні використовуватися при проведенні аналізу та аудиту інформації про фінансовий стан підприємства.

Національні стандарти встановлюються на рівні країни та враховують її законодавчу базу та особливості господарського середовища. Україна має свої національні стандарти бухгалтерського обліку та аудиту, які регулюють проведення аналітичних та аудиторських процедур відповідно до внутрішнього законодавства.

Міжнародні стандарти аудиту (МСА) є важливим елементом нормативно-методичного забезпечення аудиторської діяльності на підприємстві. МСА визначають стандарти та процедури, які аудитори повинні дотримуватися при здійсненні аудиторських перевірок [24, с. 74]. Ці стандарти охоплюють всі етапи аудиту, включаючи планування, виконання та звітність. Вони також визначають вимоги до незалежності аудиторів та створюють рамки для оцінки ризиків та здійснення аудиторських процедур.

Використання МСА забезпечує високий стандарт якості та однорідність в аудиторських практиках. Ці стандарти важливі для забезпечення довіри фінансовій звітності підприємства, особливо коли це підприємство має міжнародний вимір. МСА враховують міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), що сприяє порівняльності фінансової інформації на світовому рівні. Застосування МСА допомагає аудиторам ефективно та об'єктивно виконувати свої обов'язки, зберігаючи високий ступінь професійної етики та відповідальності.

Четвертий рівень нормативно-методичного забезпечення аналізу та аудиту діяльності підприємства включає методичні рекомендації та інструкції, які надають більш детальні вказівки щодо застосування загальних принципів та стандартів. Ці рекомендації допомагають аудиторам та аналітикам керуватися конкретними вимогами та вирішувати завдання, які можуть виникнути під час проведення аудиторських або аналітичних процедур.

Ці рекомендації можуть охоплювати питання, такі як конкретні методи проведення аудиту чи аналізу, адаптовані до специфічних галузей чи типів

операцій підприємства. Вони також можуть містити інструкції щодо використання конкретних інструментів аналізу чи програмного забезпечення для проведення аудиторських операцій. Цей рівень деталізації нормативно-методичного забезпечення дозволяє аудиторам та аналітикам здійснювати свою діяльність відповідно до визначених стандартів, забезпечуючи при цьому необхідний рівень гнучкості та адаптабельності до конкретних умов або особливостей підприємства.

Так, наприклад, Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку спрямовані на надання чітких та конкретних вказівок щодо коректного ведення обліку у різних реєстрах. Ці рекомендації орієнтовані на визначення правильних методів подання інформації, точних процедур реєстрації подій та відображення фінансових операцій [25]. Основна мета полягає в забезпеченні однорідності та відповідності стандартам бухгалтерського обліку, щоб забезпечити надійність та достовірність фінансової звітності підприємства. Це важливе напромак, оскільки правильне використання реєстрів є ключовим елементом ефективного та вірогідного бухгалтерського управління підприємством.

Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій спрямована на систематизацію та стандартизацію облікового процесу [26]. Головною метою є надання детальних і конкретних вказівок щодо коректного використання рахунків, що дозволяє забезпечити однорідність та послідовність ведення обліку фінансових операцій. Ця інструкція також спрямована на врахування вимог законодавства та стандартів бухгалтерського обліку, забезпечуючи високу якість та надійність бухгалтерської звітності підприємств і організацій.

П'ятий рівень нормативно-методичного забезпечення аналізу та аудиту діяльності підприємства містить в собі внутрішні накази та розпорядження керівника підприємства про організацію господарської діяльності. Одним із прикладів таких документів є наказ підприємства про облікову політику.

Наказ підприємства про облікову політику визначає принципи та методологію ведення обліку, а також встановлює стандартизовані процедури для аналізу та аудиту інформації про фінансовий стан. Ці внутрішні нормативи допомагають забезпечити єдність підходів та високий ступінь внутрішнього контролю в галузі обліку та аудиту.

Нормативно-методичне забезпечення аналітичних та аудиторських процедур є важливою складовою ефективного функціонування підприємства. Застосування чітких стандартів та методичних рекомендацій сприяє систематизації та стандартизації облікових та аудиторських практик, забезпечуючи високий рівень точності, достовірності та порівнянності інформації.

Висновок до розділу 1

Економічний зміст, значення та завдання аналізу й аудиту фінансового стану підприємства визначаються як важливі елементи фінансового управління та забезпечують його стійкість та ефективність. Аналіз фінансового стану дозволяє здійснювати систематичний розгляд економічних показників, виявляти тенденції та визначати фактори впливу на фінансові результати. Цей процес є необхідним для прийняття інформованих управлінських рішень та забезпечення стійкості бізнесу в умовах ринкової нестабільності.

Джерела інформації для аналізу й аудиту фінансового стану підприємства відіграють визначальну роль у забезпеченні об'єктивності та достовірності оцінки економічного положення підприємства. Фінансова інформація, отримана з різноманітних джерел, включаючи фінансову звітність, обороти по рахунках, реєстри, податкову та статистичну звітність, є фундаментальною основою для проведення об'єктивного аналізу та аудиту. Рациональне використання цих джерел дозволяє не лише виявляти сильні та слабкі сторони фінансового стану підприємства, але й забезпечує високий ступінь достовірності зібраної інформації. Застосування відповідних методологій та стандартів, також визначених джерелами, забезпечує однорідність та порівнянність результатів аналізу та аудиту.

Нормативно-методичне забезпечення аналітичних та аудиторських процедур відіграє ключову роль у забезпеченні системності, стандартизації та високого рівня професійності при здійсненні фінансового аналізу та аудиту на підприємстві. Встановлені стандарти та методології є своєрідними регуляторами, які допомагають уникнути непослідовності та забезпечують високу якість виконання процедур.

РОЗДІЛ. 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ “ТЕМПО БУД”

2.1 Організація процесів аналізу та аудиту фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства є ключовим показником його життєздатності та ефективності. Для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності підприємства в умовах сучасного ринкового середовища необхідно вчасно та об'єктивно оцінювати його фінансовий стан. У цьому контексті велике значення набуває організація процесів аналізу та аудиту фінансового стану.

Аналіз та аудит фінансового стану підприємства є складовими частинами системи фінансового управління, спрямованими на отримання достовірної інформації щодо фінансових ресурсів, зобов'язань та результатів його діяльності [27, с. 58]. Ці процеси визначаються як необхідні елементи стратегічного управління, спрямованого на досягнення стабільності та стійкості підприємства в умовах ринкової неоднозначності.

Мета аналізу та аудиту фінансового стану полягає в тому, щоб надати власникам, інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам достовірну інформацію щодо фінансового здоров'я підприємства. В цьому контексті процеси аналізу дозволяють розкрити внутрішні особливості фінансової діяльності, тоді як аудит спрямований на перевірку та підтвердження об'єктивності цієї інформації.

Організація цих процесів є невід'ємною частиною фінансового управління та вимагає відповідної методології та інструментарію. Правильно організований аналіз та аудит дозволяють не лише виявляти потенційні ризики, але й надавати рекомендації для управлінських рішень, спрямованих на покращення фінансового стану підприємства.

Дослідження особливостей організації процесів аналізу та аудиту фінансового стану проводилося на прикладі господарської діяльності ТОВ “ТЕМПО БУД”, де є всі умови для вивчення цих особливостей. Підприємство займається реалізацією будівельних матеріалів. ТОВ “ТЕМПО БУД” має лінійну (ієрархічну) організаційну структуру, де на чолі стоїть керівник, якому підпорядковуються відділи бухгалтерії та продажу. Бухгалтер підприємства, окрім обов’язків ведення бухгалтерського обліку та подання звітності, повинен проводити аналіз та внутрішній аудит діяльності суб’єкта господарювання.

Організація процесів аналізу фінансового стану підприємства відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного управління та прийнятті обґрунтованих ефективних рішень. Аналіз фінансового стану є ключовим етапом у здійсненні стратегічного управління, оскільки надає можливість оцінити фінансові ресурси, зобов’язання та результати діяльності підприємства [28, с. 27]. Для раціональної організації процесів аналітичної роботи у ТОВ “ТЕМПО БУД” розроблені етапи здійснення аналізу фінансового стану підприємства (рис. 2.1). Кожний із цих кроків дозволяє проводити якісну оцінку діяльності суб’єкта господарювання, виявляти відхилення, їх причини, шукати резерви покращення процесів та формувати висновки і рекомендації для подальшого удосконалення.

Перший етап – визначення мети аналізу, що включає в себе здійснення цільового спрямування аналізу, який дозволяє визначити конкретні аспекти фінансового стану, які потребують уваги. Розробка чітких цілей аналізу сприяє ефективній організації процесу та визначенню необхідних інструментів.

Другий етап включає вибір методів та інструментів аналізу. Використання різноманітних методів (горизонтальний, вертикальний, порівняльний аналіз) для отримання повної картини фінансового стану. Застосування різних фінансових показників для оцінки ліквідності, рентабельності та стійкості підприємства.

**Рис. 2.1 Основні етапи проведення аналізу фінансового стану у
ТОВ “ТЕМПО БУД”**

Джерело: розроблено автором.

Третій етап аналізу фінансового стану, а саме збір та обробка інформації, є ключовим для виконання детального та об'єктивного оцінювання фінансів підприємства. На цьому етапі важливо враховувати системність, точність та актуальність отриманої інформації, а також забезпечувати швидкий доступ до неї для ефективного аналізу та прийняття управлінських рішень. Здійснюється використання сучасних програмних засобів та систем електронного документообігу для автоматизації збору та обробки інформації.

Четвертий етап аналізу фінансового стану підприємства фокусується на визначенні ключових показників, які найкраще відображають його фінансовий стан. Ці показники визначаються з урахуванням конкретних потреб та цілей підприємства і включають в себе різноманітні аспекти, що охоплюють

ліквідність, рентабельність, фінансову стійкість та інші ключові показники. Одним із важливих аспектів є оцінка ліквідності, яка включає розрахунок поточного, швидкого та абсолютного коефіцієнтів [29, с. 88]. Ці коефіцієнти дозволяють визначити, наскільки ефективно підприємство може виплатити свої короткострокові зобов'язання.

П'ятий етап аналізу фінансового стану підприємства – безпосереднє проведення аналізу – включає в себе глибокий розгляд зібраної інформації та визначення ключових висновків стосовно фінансового здоров'я підприємства. Цей етап є важливим, оскільки від його результатів залежить узагальнене уявлення про сильні та слабкі сторони фінансової діяльності підприємства.

Шостий етап аналізу фінансового стану, а саме підготовка звіту та формулювання рекомендацій, є кроком, на якому важливо систематизувати зібрані дані та надати конкретні висновки та рекомендації для керівництва підприємства. Цей етап визначається необхідністю перетворення аналітичної інформації в інструмент управління та стратегічного планування.

Сьомий етап аналізу фінансового стану – систематичність та постійне вдосконалення – визначає важливість постійного оновлення та удосконалення процесів аналізу для забезпечення актуальності та ефективності управлінських рішень на підприємстві. Цей етап орієнтований на створення системи, що забезпечить постійний моніторинг та адаптацію до змін в економічному оточенні та внутрішніх умовах підприємства.

Організація процесів аналізу фінансового стану підприємства вимагає системного підходу, чіткої стратегії та використання сучасних інструментів для забезпечення надійності та об'єктивності отриманих результатів. Такий підхід дозволяє підприємству ефективно управляти своїми фінансами та досягати стратегічних цілей в умовах постійних змін на ринку.

Оцінивши етапи проведення аналітичної роботи фінансового стану у ТОВ “ТЕМПО БУД” можна виділити наступні блоки фінансового оздоровлення підприємства (рис. 2.2). Ці блоки становлять цілісний підхід до

фінансового оздоровлення та спрямовані на комплексне поліпшення різних аспектів господарської діяльності підприємства.

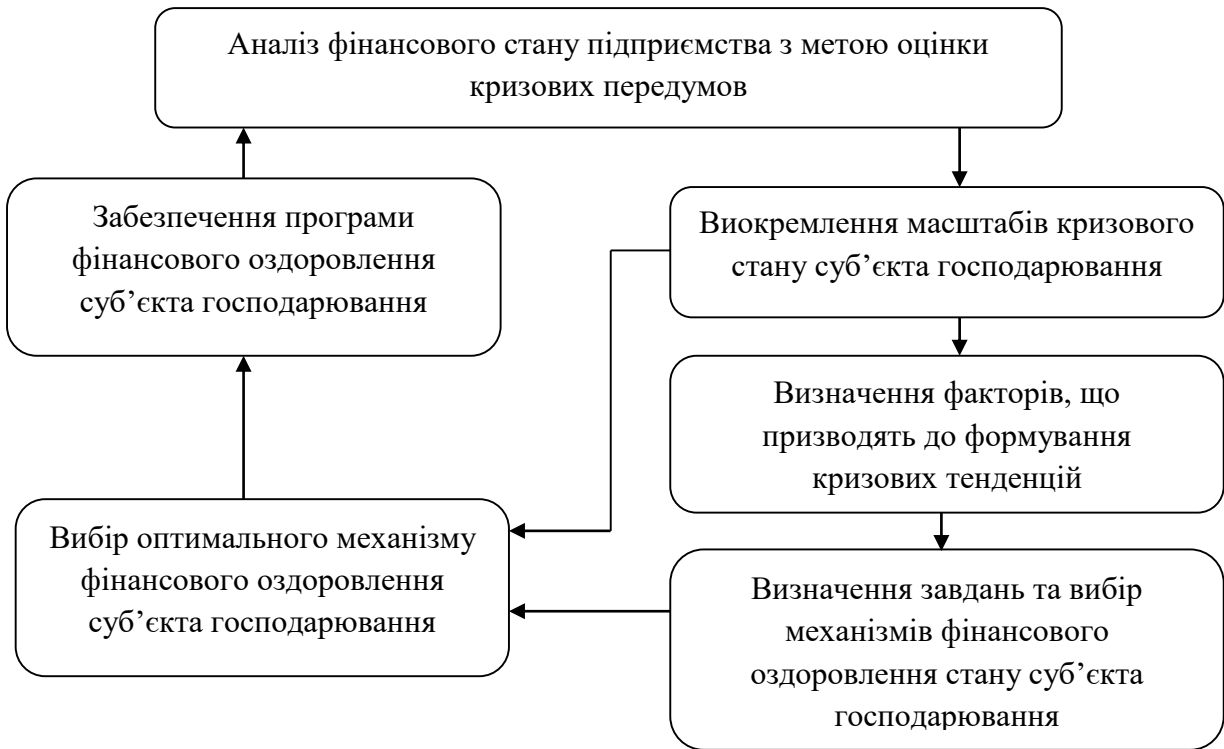
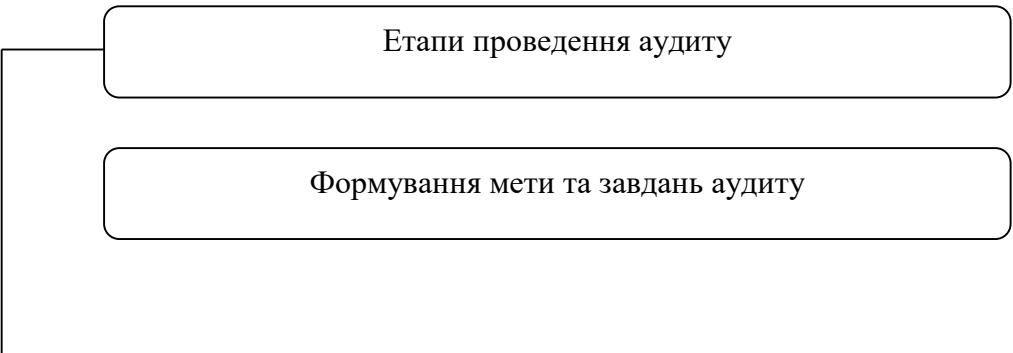

Рис. 2.2 Схема фінансового оздоровлення ТОВ “ТЕМПІО БУД”

Джерело: розроблено автором.

Організація процесів аудиту фінансового стану підприємства є ключовим етапом для забезпечення надійності та об'єктивності фінансової звітності [30]. Аудит є процедурою, за допомогою якої незалежний аудитор оцінює фінансову інформацію підприємства з метою висловлення своєї думки щодо її достовірності та відповідності встановленим стандартам. Організація процесу аудиту у ТОВ “ТЕМПІО БУД” здійснюється за конкретним планом виконання робіт. На рис. 2.2 відображено послідовні кроки аудиторської діяльності на цьому підприємстві.

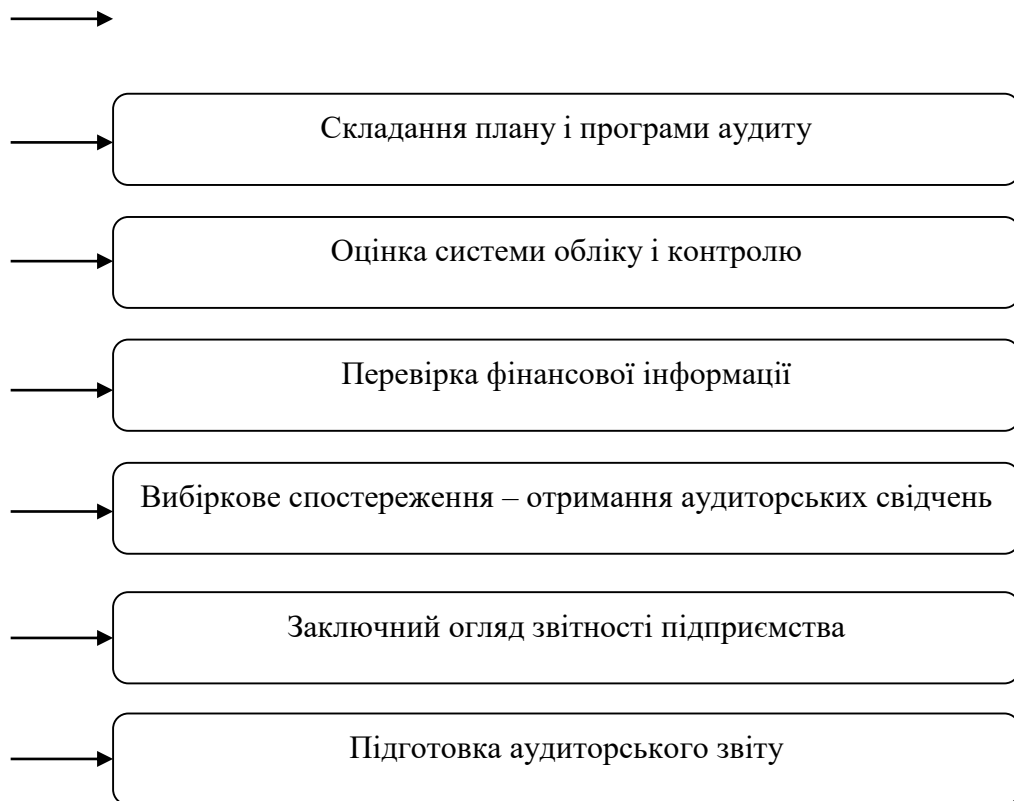

Рис. 2.2 Основні етапи проведення аудиту у ТОВ “ТЕМПІО БУД”

Джерело: розроблено автором.

Перший етап проведення аудиту фінансового стану підприємства розпочинається з установлення мети і завдань аудиторської діяльності. Мета аудиту полягає в тому, щоб забезпечити об'єктивне та надійне оцінювання фінансової звітності підприємства. Це означає перевірку та впевненість в тому, що фінансова інформація, представлена у фінансових звітах, відображає справжній фінансовий стан підприємства, відповідає встановленим нормам та відображає дотримання законодавства та стандартів звітності. Мета аудиту допомагає визначити обсяг та напрямок аудиторської роботи, а також встановлює критерії для оцінки результатів.

Завдання аудиту включають в себе ретельний аналіз фінансової інформації, ідентифікацію можливих ризиків та визначення областей, які потребують особливої уваги аудитора. Аудитор встановлює, які процедури та методи будуть використовуватися для збору достовірної аудиторської інформації, яка дозволить зробити об'єктивні висновки щодо фінансового

стану підприємства. Завдання також включають в себе оцінку внутрішнього контролю підприємства та розробку стратегії аудиту, яка враховує особливості діяльності та ризики конкретного підприємства. Таким чином, формулюючи завдання, аудитор забезпечує систематичний та ефективний підхід до аудиторської роботи, спрямований на досягнення визначеної мети.

Другий етап аудиту фінансового стану підприємства включає в себе складання плану, який визначає загальну стратегію та методи проведення аудиту. План аудиту визначає робочу логіку та порядок виконання аудиторських процедур. Складання плану передбачає уважне вивчення фінансової звітності підприємства, ідентифікацію потенційних ризиків та визначення ключових областей, які потребують особливої уваги. План також враховує внутрішні та зовнішні фактори, що можуть впливати на хід аудиту. Крім того, визначається обсяг та розподіл ресурсів, необхідних для виконання аудиторської роботи. Оптимально складений план аудиту дозволяє аудиторам ефективно виконати свої завдання та забезпечити достовірність фінансової інформації.

Після формування плану, аудитор переходить до розробки конкретної програми аудиту. Програма деталізує стратегію, визначену в плані, та включає у себе конкретні аудиторські процедури та методи. Вона враховує особливості та ризики підприємства, визначає порядок перевірки окремих показників фінансової звітності та встановлює критерії оцінки результатів. Програма аудиту допомагає забезпечити систематичний та послідовний підхід до аудиторської роботи, а також забезпечує можливість контролю за ходом аудиту. Її розробка вимагає високого рівня професійної експертизи та ретельного вивчення конкретних аспектів діяльності підприємства. В цілому, програма аудиту є ключовим інструментом, який сприяє виконанню аудиторської діяльності з високою точністю та довіреністю.

На третьому етапі аудитор переходить до оцінки системи обліку та внутрішнього контролю підприємства. Цей етап є ключовим, оскільки ефективна система обліку та контролю є основою для вірогідності та

достовірності фінансової інформації. Аудитор вивчає процедури та політики, що визначаються внутрішньою системою контролю, для забезпечення того, щоб вони були адекватні, дієві та відповідали прийнятим стандартам. Аудитор також визначає, наскільки ефективно підприємство реагує на виявлені ризики та помилки.

Проводиться тестування, виявлення слабких місць та розробка рекомендацій щодо їх виправлення. Важливою частиною цього етапу є також визначення можливостей для оптимізації системи контролю та обліку для підвищення її ефективності та надійності. Результати оцінки системи обліку і контролю надають аудиторам інформацію щодо того, наскільки вони можуть покладатися на внутрішні механізми підприємства та на якому рівні вони забезпечують правильність та відповідність фінансової звітності стандартам. Такий підхід допомагає аудиторам забезпечити високу якість аудиторської думки та підвищити довіру до фінансової звітності підприємства.

На четвертому етапі аудиту фінансового стану підприємства аудитор здійснює перевірку фінансової інформації, яка включає в себе аналіз фінансових звітів, облікових записів та інших релевантних документів. Аудитор проводить тестування транзакцій, перевіряє розрахунки та документацію, щоб визначити їх вірогідність та відповідність стандартам бухгалтерського обліку. Важливою частиною цього етапу є виявлення можливих помилок чи недоречностей у фінансовій звітності, а також оцінка внутрішнього контролю як фактору, що впливає на надійність фінансової інформації.

Аудитор також зосереджується на виявленні можливих ризиків випуску неправдивої чи оманливої інформації. За необхідності, він може здійснювати переоцінку значущих областей фінансової звітності та використовувати додаткові аудиторські процедури для підтвердження правильності інформації. Під час цього етапу аудитор повинен бути уважним і об'єктивним, використовуючи свої аналітичні та професійні навички для виявлення потенційних невідповідностей у фінансовій звітності. Перевірка фінансової

інформації є критичним етапом, який дозволяє аудиторам забезпечити достовірність та вірогідність фінансової звітності підприємства та визначити, чи є вона відображенням справжнього фінансового стану підприємства відповідно до прийнятих стандартів та вимог.

П'ятий етап аудиту фінансового стану підприємства передбачає вибіркове спостереження та отримання аудиторських свідчень для підтвердження достовірності та вірогідності фінансової інформації. Аудитор вибирає певну кількість транзакцій чи облікових записів для детального аналізу та тестування. Цей вибір може бути здійснений з використанням різноманітних методів, включаючи випадковий вибір, вибір з фокусом на ключових областях чи вибір на підставі аналізу ризиків. Спостереження над вибраними операціями дозволяє аудиторам зрозуміти процеси та внутрішні контролю, а також підтвердити правильність та точність облікових записів.

Шостий етап аудиту фінансового стану підприємства, заключний огляд фінансової звітності, є кульмінацією всього аудиторського процесу. На цьому етапі аудитор ретельно переглядає всі зібрані докази та аудиторські свідчення, щоб забезпечити їхню повноту та обґрунтованість. Аудитор також переконується, що всі аспекти аудиту взаємодіють гармонійно та є консистентними, щоб виразити об'єктивну та надійну думку щодо фінансової звітності підприємства.

На сьомому та останньому етапі аудиту фінансового стану підприємства аудитор переходить до підготовки аудиторського звіту, який є основним результатом його роботи. Підготовка звіту є важливим кроком, оскільки він служить інформаційним документом для зацікавлених сторін, таких як акціонери, кредитори, регулятори та інші користувачі фінансової інформації.

Аудиторський звіт включає в себе декілька ключових елементів. По-перше, у ньому наводиться огляд відповідальності аудитора, де чітко визначається обсяг його аудиторських обов'язків та відповідальності за висловлення об'єктивної думки [31, с. 354]. Далі аудитор висловлює свої висновки щодо фінансової звітності підприємства, наводячи обґрунтування та

пояснення до своїх висновків. У звіті також можуть бути включені рекомендації для управління підприємства щодо подальших поліпшень у системі обліку та контролю.

Таким чином, організація процесів аналізу та аудиту фінансового стану підприємства є невід'ємною частиною ефективного управління та забезпечення довіри з боку різних суб'єктів господарської діяльності підприємства. Високоякісний аналіз та аудит фінансової звітності стають основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, а також впливають на рівень довіри інвесторів, банків, держави та інших зацікавлених сторін.

2.2 Методичні аспекти аналізу та аудиту фінансового стану підприємства

Аналіз та аудит є невід'ємними складовими ефективного фінансового управління підприємством. Однак, для досягнення мети аналізу та аудиту – забезпечення надійності та об'єктивності фінансової звітності, визначення ефективності фінансової діяльності та розкриття можливих ризиків, необхідно враховувати методичні аспекти цих процесів.

Методичні аспекти аналізу та аудиту фінансового стану підприємства визначають основні принципи та підходи, які використовуються для збору, обробки та оцінки фінансової інформації [32, с. 57]. Ці аспекти є ключовими для визначення об'єктивності результатів аналізу та аудиту, а також для розробки рекомендацій щодо поліпшення фінансового стану підприємства.

У даному контексті, важливо розглядати питання стандартизації методів та процедур аналізу та аудиту, які дозволяють забезпечити єдність підходів та об'єктивність оцінок. Крім того, необхідно враховувати актуальні тенденції у сфері аналізу та аудиту, такі як цифрові технології, що надають нові можливості для збору та обробки великого обсягу фінансової інформації.

Методичні аспекти аналізу фінансового стану підприємства включають в себе ряд кроків та принципів, які допомагають здійснювати ефективний та об'єктивний аналіз фінансової інформації. Аналіз фінансового стану підприємства включає в себе використання різноманітних методів та інструментів для оцінки його фінансової стабільності, ефективності та ліквідності. У ТОВ “ТЕМПО БУД” для проведення аналізу фінансового стану підприємства використовують наступні методи: порівняння, балансовий метод та метод елімінування (рис. 2.3).

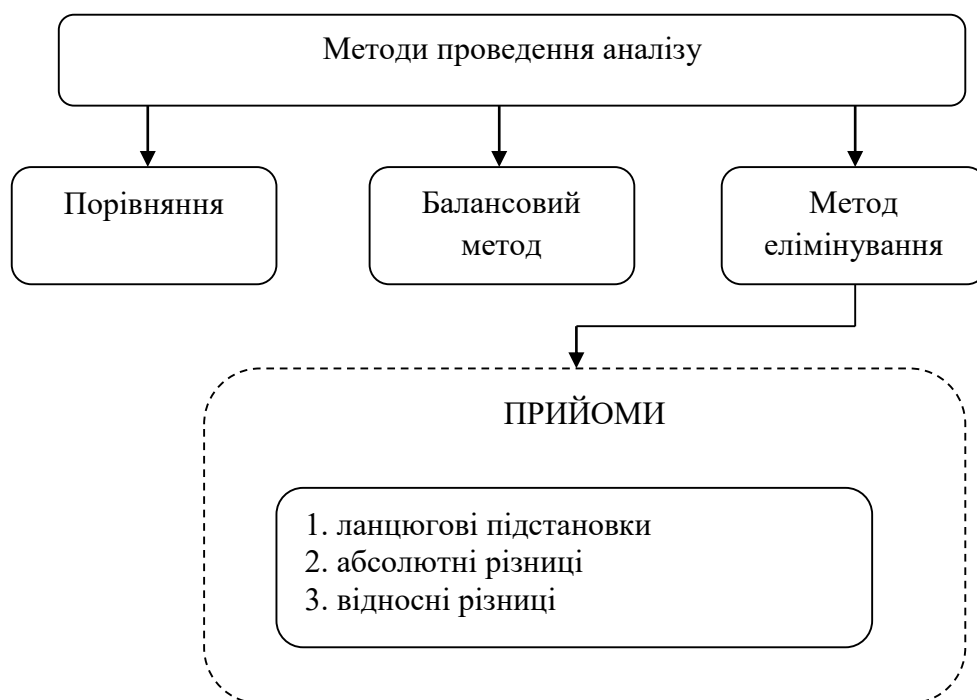

Рис. 2.3 Методи та прийоми проведення аналізу фінансового стану у ТОВ “ТЕМПО БУД”

Джерело: розроблено автором.

Метод аналізу фінансового стану – порівняння є одним з ключових підходів, що дозволяє визначити ефективність та стабільність підприємства шляхом порівняння її фінансових показників з показниками минулих періодів, галузевими стандартами або даними конкурентів [33, с. 85]. Цей метод надає можливість зрозуміти динаміку змін у фінансових показниках підприємства, виявити тенденції та потенційні ризики. Порівняння може охоплювати різні

аспекти фінансової діяльності, включаючи доходи, витрати, рентабельність, ліквідність, платоспроможність та інші фінансові показники.

Один з типів порівнянь – внутрішнє порівняння, де фінансові дані підприємства аналізуються в порівнянні з попередніми періодами. Цей підхід дозволяє виявити тенденції та зміни в діяльності підприємства протягом часу, оцінити ефективність прийнятих управлінських рішень та визначити, чи відбулися покращення чи зниження у фінансових показниках. Інше важливе порівняння – зовнішнє, коли фінансові показники порівнюються з даними конкурентів або зі стандартами галузі. Це допомагає встановити конкурентні переваги або недоліки підприємства в порівнянні з іншими учасниками ринку та визначити можливі шляхи покращення фінансової діяльності.

Балансовий метод аналізу фінансового стану є одним із важливих підходів, який акцентує увагу на структурі та розподілі активів та зобов'язань підприємства. Цей метод базується на аналізі балансового звіту, який відображає фінансовий стан підприємства в конкретний момент часу. Балансовий метод надає можливість визначити фінансову стійкість та ефективність управління ресурсами.

По-перше, балансовий метод дозволяє визначити структуру активів підприємства, розкриваючи, які види активів становлять основу його діяльності. Наприклад, важливо визначити, яка частина активів є оборотними, а яка – непостійними. Це допомагає в оцінці ліквідності та здатності підприємства виконати свої поточні зобов'язання. По-друге, балансовий метод дозволяє оцінити структуру зобов'язань підприємства та визначити його фінансові зобов'язання. Це важливо для визначення рівня фінансового ризику та здатності вирішувати зобов'язання в обумовлені строки. Особлива увага приділяється також власним оборотним та нерухомим активам, що є важливим для визначення ступеня власного капіталу та фінансової стійкості підприємства.

Метод елімінування в аналізі фінансового стану підприємства використовується для виокремлення або усунення впливу конкретних

факторів чи подій на фінансові показники та виявлення їхнього реального впливу. Цей метод дозволяє виділити та проаналізувати фактори, що можуть викривати або приховувати справжній фінансовий стан підприємства.

По-перше, метод елімінування використовується для усунення впливу сезонності або циклічності на фінансові показники. Наприклад, якщо підприємство має сезонні коливання у продажах, метод елімінування може бути використаний для визначення справжнього тренду в його фінансовій продуктивності, вилучаючи сезонні коливання. По-друге, метод елімінування може бути застосований для визначення впливу одноразових подій чи витрат на фінансовий стан. Якщо, наприклад, підприємство витратило значну суму на рекламу або впровадження нової технології у певному періоді, цей метод дозволяє виділити ці витрати та проаналізувати їхній вплив.

Метод елімінування включає в себе низку прийомів, таких-як: ланцюгових підстановок, абсолютних та відносних різниць. Суть методу ланцюгових підстановок полягає в систематичній заміні у факторній функціональній моделі. Ця модель відображає базовий рівень показників, які вивчаються, замінюючи базові параметри на фактичні дані. Під час розрахунку умовних результативних показників та їх порівняння визначається вплив кожного конкретного фактора. При цій послідовній заміні важливо керуватися правилом: спочатку змінюють кількісні параметри, потім структурні, і на кінець – якісні. Такий підхід дозволяє систематично аналізувати вплив окремих факторів на результативність чи показники, використовуючи уточнені дані для кращого розуміння та оцінки ситуації.

Спосіб абсолютних різниць в аналізі використовується для порівняння фінансових показників, обчислюючи конкретні абсолютні значення змін між різними періодами чи об'єктами. Цей метод дозволяє визначити фактичні числові відхилення між двома точками у часі або між двома різними суб'єктами. В основі цього методу лежить розрахунок різниць між конкретними значеннями індикаторів та їхніми абсолютними значеннями.

Спосіб відносних різниць в аналізі використовується для порівняння фінансових показників шляхом розрахунку відносних відхилень від одного періоду до іншого чи від одного об'єкта до іншого [34, с. 150]. Цей метод дозволяє виражати відмінності у відсотках, що спрощує порівняння та аналіз різниць між різними часовими періодами або об'єктами.

Всі ці методи базуються на використанні певних показників фінансового стану. Система показників для аналізу фінансового стану включає в себе різноманітні фінансові та економічні показники, які допомагають оцінити різні аспекти фінансової діяльності підприємства. На рис. 2.4 наведено Систему показників для проведення аналізу фінансового стану у ТОВ “ТЕМПО БУД”.

Показники фінансової стійкості відображають здатність підприємства витримати економічні труднощі та зберегти стабільність у фінансовій сфері. Ці показники включають коефіцієнти, які оцінюють рівень забезпеченості власним та залученим капіталом, а також інші ключові показники, що допомагають аналізувати стійкість фінансової системи підприємства в умовах змін і викликів на ринку. Високий рівень фінансової стійкості вказує на здатність підприємства витримувати ризики та ефективно управляти своєю фінансовою політикою, що є ключовим фактором для його успішної діяльності та довгострокового розвитку.

Показники ліквідності і платоспроможності є важливою частиною фінансового аналізу, оцінюючи здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання. Ключові ліквідні показники, такі як коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт залишкової ліквідності та коефіцієнт швидкої ліквідності, визначають спроможність підприємства виплатити свої поточні зобов'язання за короткий період. Зростання цих показників свідчить про здатність підприємства виправдовувати свої фінансові зобов'язання. Розуміння цих показників допомагає оцінити фінансовий стан підприємства та його здатність вирішувати фінансові виклики.

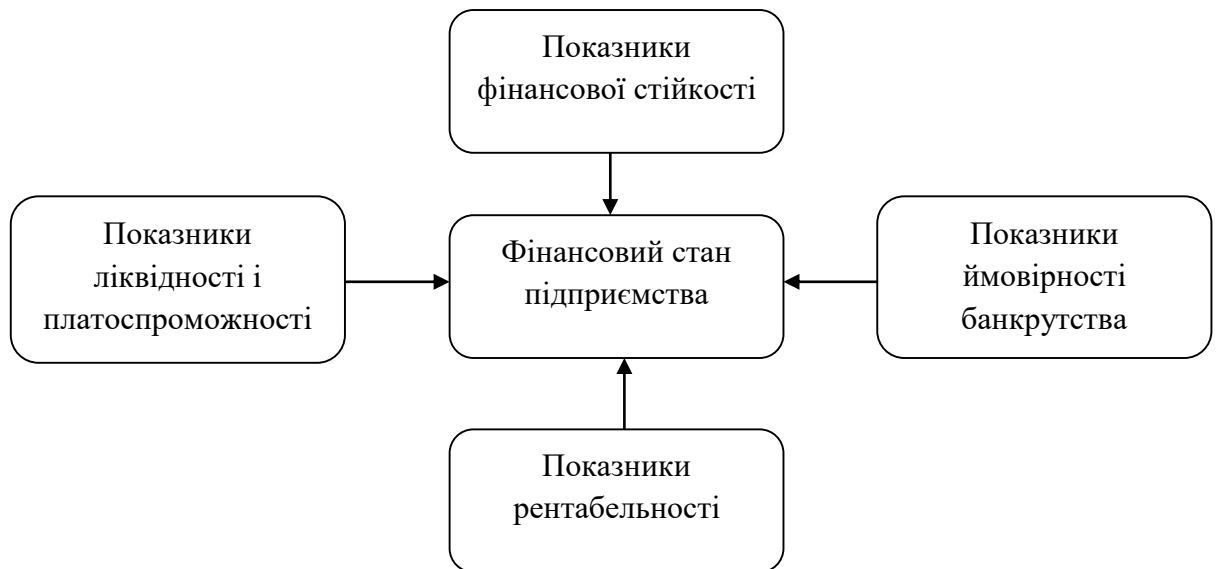

Рис. 2.4 Система показників для проведення аналізу фінансового стану у ТОВ “ТЕМПО БУД”

Джерело: розроблено автором.

Показники рентабельності є ключовими компонентами фінансового аналізу, визначаючи ефективність та прибутковість діяльності підприємства. Рентабельність активів відображає, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для генерації прибутку, тоді як рентабельність власного капіталу вказує на відсоток прибутку, що генерується на власний капітал [35, с. 467]. Високі значення цих показників свідчать про ефективне використання ресурсів та здатність підприємства генерувати прибуток, що є важливим аспектом при оцінці його фінансового успіху та стійкості.

Показники ймовірності банкрутства є важливим інструментом в фінансовому аналізі для оцінки ризику фінансової стійкості підприємства. У ТОВ “ТЕМПО БУД” для оцінки ймовірності банкрутства використовують модель Терещенка О.О. Аналіз цих показників дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства і вчасно реагувати на потенційні проблеми, сприяючи управлінню ризиками та збереженню фінансової стійкості підприємства в умовах змінного бізнес-середовища.

Щодо методики проведення аудиту фінансового стану у ТОВ “ТЕМПО БУД”, то важливо враховувати кілька ключових аспектів для забезпечення

ефективного та об'єктивного аудиторського процесу. Аудит у досліджуваному підприємстві проводиться із дотриманням певної послідовності. Так, модель фінансового стану включає в себе наступні елементи: напрям проведення аудиту, об'єкт аудиту, критерії ефективності та методи отримання аудиторських доказів (табл. 2.1).

Напрями проведення аудиту фінансового стану включають аудит майнового потенціалу, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, результативності фінансово-господарської діяльності. Аудит майнового потенціалу включає детальний розгляд активів, їхньої вартості та ефективного використання, щоб визначити реальну вартість майнових ресурсів підприємства. Ліквідність та платоспроможність є важливими факторами, які визначають можливість підприємства вчасно виконати фінансові зобов'язання та забезпечити стійкість її фінансового стану [36, с. 72]. Аудит цих параметрів дозволяє оцінити готовність підприємства до оплати боргів та уникнення фінансових труднощів.

Фінансова стійкість аналізується через показники боргового навантаження, рівень капіталізації та інші ключові показники, які дозволяють оцінити здатність підприємства витримувати економічні труднощі та зберігати фінансову незалежність. Результативність фінансово-господарської діяльності включає аналіз прибутковості, ефективності використання активів та інших показників, що відображають ефективність управління ресурсами.

Таблиця 2.1

Модель проведення аудиту фінансового стану у ТОВ “ТЕМПО БУД”

Напрямок аудиту	Об'єкт аудиту	Критерій ефективності	Методика аудиту
Майновий потенціал	1. Величина та структура майна 2. Величина та структура джерел майна	Активи (необоротні та оборотні) є основою матеріально-технічної інфраструктури підприємства	Вивчення організаційних документів, класифікація майна, обчислення коефіцієнтів, встановлення відхилень та оцінка їх впливу
Ліквідність та платоспроможність	Оборотні активи та зобов'язання	1. Підприємство зберігає здатність	Вивчення організаційних документів,

		вчасно виплачувати поточні зобов'язання 2. Підприємство має достатній обсяг довгострокового фінансування, який відповідає його потребам	опитування керівництва, класифікація майна і зобов'язань, обчислення коефіцієнтів встановлення відхилень та оцінка їх впливу
Фінансова стійкість	Майно та джерела майна	1. Підприємство має можливість без перешкод утримувати структуру свого капіталу, яка наразі існує, і водночас адаптувати її до бажаної структури у майбутньому 2. Збільшення частки залучених коштів у вигляді позик вважається прийнятним для власників підприємства 3. Рівень власного капіталу є достатнім для приваблення кредиторів	Вивчення організаційних документів, опитування керівництва, класифікація майна та джерел їх утворення, обчислення коефіцієнтів встановлення відхилень та оцінка їх впливу
Результативність фінансово-господарської діяльності	1. Фінансові результати 2. Ділова активність	Підприємство активно просувається у розвитку відповідно до поставлених цілей та ефективно використовує свій економічний потенціал	Вивчення організаційних документів, опитування керівництва, обчислення показників, встановлення відхилень та оцінка їх впливу

Джерело: розроблено автором.

До об'єктів аудиту фінансового стану підприємства відноситься: величина та структура майна та зобов'язань, джерел утворення майна, фінансові результати та ділова активність. Об'єкти аудиту фінансового стану підприємства визначають величину та структуру його майна та зобов'язань, що включає оцінку активів і пасивів у контексті їхньої Аудиторський аналіз джерел утворення майна спрямований на визначення ефективності фінансових стратегій та джерел фінансування, включаючи аналіз капіталовкладень, позикових зобов'язань та власних коштів.

У другому аспекті, об'єкти аудиту охоплюють фінансові результати та ділову активність підприємства. Це включає аналіз прибутковості, рентабельності та операційної ефективності. Оцінюючи ці параметри, аудитор допомагає визначити фінансовий успіх підприємства, його здатність до збереження та збільшення прибутковості, а також виявляє можливість для оптимізації операцій та вдосконалення управлінських стратегій. Об'єкти аудиту фінансового стану узагальнюються для забезпечення повного та об'єктивного розуміння економічної діяльності підприємства.

Проведення аудиту фінансового стану підприємства базується на ряді основних критеріїв, що визначають обсяг і характер аудиторської діяльності. Загальний підхід аудитора включає в себе не лише перевірку достовірності та точності фінансової звітності, але й оцінку ефективності внутрішнього контролю, відповідність фінансових звітів встановленим нормам і законодавству, а також аналіз можливих ризиків та виявлення областей для подальшого вдосконалення. Аудитор також визначає дотримання нормативно-правового забезпечення, щоб забезпечити високий рівень надійності та об'єктивності отриманих результатів. Всі ці аспекти спільно визначають порядок аудиторської перевірки, спрямованої на надання компетентної та довіреної оцінки фінансового стану підприємства.

Методика аудиту фінансового стану є системою підходів та технік, спрямованих на оцінку достовірності та об'єктивності фінансової інформації підприємства. Аудитор використовує цю методику для проведення ретельного аналізу фінансової звітності, внутрішнього контролю, та виявлення можливих ризиків, щоб забезпечити надійність та об'єктивність аудиторських висновків.

Таким чином, методичні аспекти аналізу та аудиту фінансового стану підприємства є ключовими для забезпечення об'єктивності та достовірності фінансової інформації. Систематичне проведення аналізу й аудиту фінансового стану є невід'ємними етапами цього процесу. Застосування методів дозволяє ефективно виявляти потенційні проблеми та формувати об'єктивні висновки щодо фінансового стану підприємства. Високий рівень

довіри соціальних партнерів, інвесторів та інших учасників ринку, який можна забезпечити за допомогою методики проведення аналізу й аудиту, є ключовим фактором для підвищення конкурентоспроможності та стійкості підприємства в умовах глобального бізнес-середовища.

2.3 Напрями удосконалення аналізу й аудиту на підприємстві

У сучасному середовищі господарювання, що динамічно розвивається та конкуренція стає все більшою, а умови бізнесу постійно змінюються, питання ефективного управління та контролю на підприємствах стає ключовим завданням. Один із найважливіших інструментів для забезпечення стабільності та успішності підприємства – це аналіз та аудит. Тому постає питання у постійному удосконаленню методів та підходів до проведення аналізу та аудиту для забезпечення їхньої максимальної ефективності та відповідності вимогам сучасного ринкового середовища. У даному контексті важливим є розгляд напрямків удосконалення цих процесів, спрямованих на забезпечення фінансової стійкості, виявлення ризиків та визначення шляхів оптимізації діяльності підприємства.

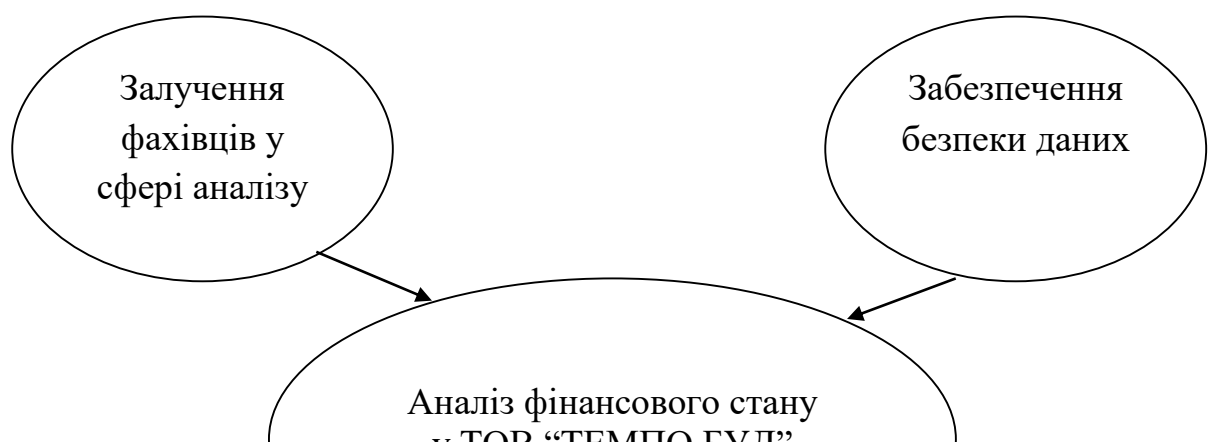
Оптимізація цих процесів визначається не лише вимогами внутрішнього управління, але й глобальними тенденціями, такими як цифрова трансформація, зростання конкуренції та зміни регуляторного середовища [37, с. 41]. У цьому контексті важливо розглянути перспективи подальшого розвитку аналітичних інструментів та методів аудиту, спрямованих на максимальне використання потенціалу даних для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Ефективний аналіз на підприємстві є важливим елементом управління, оскільки надає підприємству можливість оперативно реагувати на зміни в середовищі, приймати обґрунтовані рішення та вдосконалювати бізнес-процеси. Застосування передових технологій та аналітичних інструментів, таких як штучний інтелект, машинне навчання та системи Business Intelligence,

дозволяє виявляти ключові тренди, передбачати ризики та можливості, що допомагає управлінцям приймати інформовані рішення [38, с. 71]. Збільшення автоматизації процесів, інтеграція даних та розробка ключових показників ефективності сприяють створенню надійної основи для стратегічного планування та виконання стратегій, що в кінцевому підсумку сприяє успішному розвитку підприємства. Удосконалення аналізу у ТОВ “ТЕМПО БУД” може сприяти підвищенню ефективності прийняття рішень і оптимізації бізнес-процесів (рис. 2.4).

1. Використання сучасних аналітичних інструментів у сфері аналізу є пріоритетним напрямком, оскільки дозволяє вдосконалити процеси прийняття рішень і отримати глибше розуміння фінансового стану. По-перше, системи Business Intelligence (BI) дозволяють ефективно обробляти та візуалізувати обширний обсяг фінансової інформації. Це полегшує аналіз ключових фінансових показників, таких як доходи, витрати, прибуток, та надає можливість швидко виявляти тенденції чи аномалії. Використання BI також сприяє легшій інтеграції даних з різних джерел, забезпечуючи цілісність та достовірність інформації.

По-друге, розширене використання аналітичних інструментів у фінансовому аналізі включає в себе застосування технологій машинного навчання для точного прогнозування майбутніх фінансових показників. Алгоритми можуть аналізувати історичні дані, ідентифікувати кореляції та враховувати різноманітні фактори, що впливають на фінансовий стан підприємства. Це дозволяє зменшити ризики та допомагає управлінню бізнесом приймати більш обґрунтовані рішення, забезпечуючи оптимальне використання ресурсів та планування стратегій розвитку.

**Рис. 2.4 Напрями удосконалення аналізу фінансового стану у
ТОВ “ТЕМПО БУД”**

Джерело: розроблено автором.

Такий комплексний підхід до аналізу фінансового стану дозволяє підприємствам збільшити ефективність управління, знизити ризики та забезпечити стійкість у конкурентному середовищі. Усунення ручного аналізу та використання передових технологій дозволяють прискорити процеси прийняття рішень та покращити стратегічне планування, що стає ключовим фактором успіху в сучасному бізнесі.

2. Інтеграція даних у контексті удосконалення аналізу фінансового стану на підприємстві виявляється як ключовий фактор для ефективного збору, обробки та використання різноманітних інформаційних ресурсів. По-перше, інтеграція даних дозволяє підприємствам об'єднувати інформацію з різних джерел, таких як фінансові звіти, внутрішні бази даних, електронні платіжні системи та інші. Це сприяє створенню цілісного погляду на фінансовий стан підприємства, уникненню дублювання даних і забезпеченню їх єдності. Завдяки інтеграції можна швидше та точніше аналізувати ключові фінансові показники, що сприяє більш ефективному управлінню.

По-друге, інтеграція даних дозволяє автоматизувати процеси збору та обробки інформації, зменшуючи витрати часу та помилок, пов'язаних з ручним введенням даних. Це особливо важливо у сфері фінансового аналізу, де швидкість та точність інформації є ключовими. Інтеграція дозволяє створити єдину точку доступу до різних джерел і сприяє створенню централізованих систем управління даними. Це не тільки робить процес аналізу ефективнішим, але й полегшує роботу з великим обсягом інформації та сприяє прийняттю обґрунтованих стратегічних рішень.

У підсумку, інтеграція даних в фінансовому аналізі допомагає підприємствам отримати повний, актуальний та достовірний образ свого фінансового стану. Це створює основу для глибокого аналізу та планування, що, в свою чергу, допомагає управлінцям усвідомлено приймати стратегічні рішення та досягати фінансової стабільності та успіху.

3. Забезпечення безпеки даних виступає ключовим напрямком для удосконалення аналізу фінансового стану на підприємстві, оскільки вона має прямий вплив на конфіденційність, цілісність і доступність фінансової інформації. По-перше, в умовах росту кількості цифрових загроз та кібератак, безпека фінансових даних стає пріоритетом. Використання шифрування, механізмів аутентифікації та інших заходів допомагає захистити фінансову інформацію від несанкціонованого доступу та забезпечити її конфіденційність [39, с. 61].

По-друге, безпека даних є важливою для забезпечення цілісності фінансових даних, оскільки будь-яке недостовірне втручання може викликати серйозні наслідки для аналізу та прийняття рішень. Впровадження систем контролю цілісності даних, моніторингу доступу та аудиту дій користувачів дозволяє вчасно виявляти та усувати можливі порушення. Це важливо не лише для дотримання регуляторних вимог, але і для забезпечення надійності даних, на яких ґрунтується весь процес фінансового аналізу. Загалом, інвестування в засоби забезпечення безпеки даних на підприємстві має велике значення для збереження довіри власників капіталу, клієнтів та партнерів. Забезпечуючи

високий рівень безпеки, підприємство не лише захищає себе від можливих загроз, але й створює сприятливий фон для точного та надійного фінансового аналізу, який в свою чергу є фундаментом для прийняття дієвих стратегічних рішень і досягнення фінансової стабільності.

4. Залучення фахівців у сфері аналізу даних стає важливим стратегічним напрямком удосконалення аналізу фінансового стану на підприємстві. По-перше, налагодження кваліфікованого персоналу, орієнтованого на аналітику даних, сприяє більш точному та компетентному розгляду фінансової інформації. Фахівці в цій галузі можуть ефективно використовувати різноманітні аналітичні інструменти, моделі машинного навчання та статистичні методи для отримання глибшого розуміння фінансових процесів та виявлення ключових залежностей.

По-друге, залучення фахівців у галузі аналізу даних відкриває можливості для розробки та впровадження нових стратегій аналізу. Їхні знання та навички дозволяють впроваджувати передові підходи до обробки та інтерпретації фінансової інформації, що включає в себе розробку прогнозів, виявлення тенденцій, аналіз ризиків та вдосконалення ключових показників ефективності. Фахівці можуть також допомагати впроваджувати інноваційні технології, які підвищують якість та швидкість аналізу фінансових даних, забезпечуючи більш дієве управління. Отже, залучення фахівців у галузі аналізу даних не лише покращує якість фінансового аналізу, але й вносить інновації та висококваліфіковані підходи до обробки та тлумачення фінансових даних. Це сприяє більш ефективному прийняттю рішень, що має прямий вплив на стратегічне управління та стабільність фінансового стану підприємства.

Удосконалення аудиту – це постійний і важливий процес, спрямований на підвищення ефективності, якості і релевантності аудиторських процедур. Основні шляхи удосконалення внутрішнього аудиту у досліджуваному підприємстві наведено на рис. 2.5.

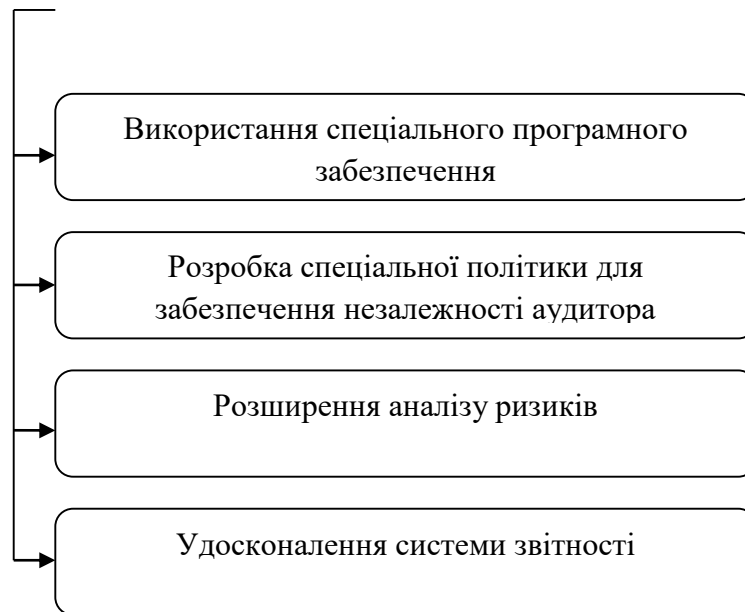

Рис. 2.5 Напрями удосконалення внутрішнього аудиту фінансового стану у ТОВ “ТЕМПО БУД”

Джерело: розроблено автором.

1. Використання спеціального програмного забезпечення є ключовим напрямком удосконалення аудиторських процесів, зокрема оцінки фінансового стану підприємства. Такі програми можуть значно полегшити та покращити ефективність аудиту, забезпечуючи точність та надійність аналізу фінансової інформації. Програмне забезпечення для аудиту фінансів може включати в себе різні функціональності, такі як аналітика даних, автоматизовані аудиторські процедури та інтеграцію з електронними системами обліку.

Перш за все, це сприяє підвищенню швидкості та точності аудиторських операцій. Програмне забезпечення дозволяє аудиторам ефективно аналізувати великі обсяги фінансових даних, виявляти аномалії та ризики, а також проводити автоматизовані перевірки згідно з аудиторськими стандартами [40]. Застосування аналітики даних та штучного інтелекту у спеціальних програмах може розкрити складні патерни та взаємозв'язки в фінансовій інформації, що

істотно підвищує рівень сприйняття аудиторами фінансового стану підприємства.

Другий аспект використання спеціального програмного забезпечення – це забезпечення відповідності з аудиторськими стандартами та регулятивними вимогами. Програми можуть автоматизувати процес ведення документації та створення звітів. Це робить аудит більш прозорим та дозволяє з легкістю відслідковувати аудиторські рішення, що є важливим у вимогливому регулятивному середовищі. Загалом, спеціальне програмне забезпечення стає необхідним інструментом для сучасних аудиторських практик, що сприяє якості та ефективності аудиторської діяльності.

2. Розробка спеціальної політики для забезпечення незалежності аудитора є важливим кроком у підвищенні ефективності та об'єктивності аудиторських процесів, спрямованих на оцінку фінансового стану підприємства. Політика незалежності повинна визначати чіткі стандарти та правила, які регулюють взаємодію аудитора з клієнтом, щоб уникнути конфліктів інтересів та забезпечити надійність фінансового звіту.

Така політика повинна визначати обмеження щодо надання різноманітних послуг аудитором своєму клієнту, оскільки це може порушити його об'єктивність. Важливо встановити чіткі межі між аудиторськими та консультаційними послугами, щоб уникнути будь-якого впливу на результати аудиту через конфлікт інтересів. Додатково, політика повинна визначати процедури для оцінки і управління потенційними конфліктами інтересів, а також визначати випадки, коли аудитор повинен відмовитися від проведення аудиту чи певних послуг.

3. Розширення аналізу ризиків стає ключовим напрямком удосконалення аудиту фінансового стану підприємства, оскільки динаміка бізнес-середовища та зростання складності фінансових операцій вимагають більш глибокого та гнучкого підходу до визначення потенційних ризиків. Підвищення обсягу аналізу ризиків передбачає докладне вивчення зовнішніх та внутрішніх факторів, які можуть впливати на достовірність фінансової звітності.

По-перше, важливо розширити область аналізу зовнішніх ризиків, таких як зміни в законодавстві, економічному середовищі чи конкурентному полі. Впровадження систем моніторингу новин та технологій, які автоматизують процес виявлення зовнішніх ризиків, дозволяє аудиторам бути в курсі змін у реальному часі та адаптувати аудиторський план відповідно. По-друге, внутрішні ризики можуть бути ще більш важливим елементом аналізу. Встановлення тісного співробітництва з управлінням підприємства та використання аналітичних інструментів для моніторингу внутрішніх процесів може допомогти визначити можливі ризики та виявити області для покращення ефективності та контролю.

Враховуючи ці аспекти, розширення аналізу ризиків допомагає аудиторам не лише ідентифікувати можливі небезпеки, але і розробляти більш гнучкі та ефективні стратегії аудиту, спрямовані на зменшення ймовірності помилок у фінансовій звітності. Такий підхід є важливим для підтримки довіри від зацікавлених сторін і забезпечення точності та об'єктивності результатів аудиту.

4. Удосконалення системи звітності визначається як ключовий напрямок для покращення аудиту фінансового стану підприємства, оскільки ефективна звітність є основою для якісного та об'єктивного аудиторського процесу. Перше, що важливо враховувати, – це розробка чіткої та структурованої системи звітності, яка відображає всі аспекти фінансової діяльності підприємства. Це включає в себе розширення деталей та аналізу внутрішніх фінансових звітів, щоб надати аудиторам повну інформацію про фінансового стану.

Крім того, важливо впроваджувати технологічні інновації для автоматизації та уніфікації процесів звітності. Використання програмного забезпечення для створення звітів та аналізу даних дозволяє не лише зекономити час, але і зменшити ймовірність помилок у звітності [41, с. 38]. Це може включати в себе електронні системи збору та обробки даних, які сприяють швидкому та точному зібранню інформації для подальшого аудиту.

По-друге, удосконалення системи звітності також передбачає забезпечення доступності та зрозумілості інформації. Розробка чітких та лаконічних фінансових звітів, які представляють значущі показники та ризики, робить звітність більш доступною для всіх зацікавлених сторін, включаючи аудиторів. Важливо також забезпечити актуальність інформації та вчасність звітності для підтримки швидких та обґрунтованих аудиторських висновків. Удосконалення системи звітності є стратегічним кроком для забезпечення якості та достовірності аудиторського процесу. Вона дозволяє підприємству та аудиторам ефективно співпрацювати, забезпечуючи необхідну інформацію для об'єктивного оцінювання фінансового стану та виявлення потенційних ризиків.

Таким чином, удосконалення аналізу та аудиту на підприємстві є ключовим елементом стратегії підвищення ефективності та достовірності фінансового звіту. Нові виклики, що виникають у бізнес-середовищі, заставляють підприємства та аудиторів активно шукати інноваційні підходи для визначення ризиків, вдосконалення аналітичних процесів та підвищення якості аудиту.

Висновки до розділу 2

Організація процесів аналізу та аудиту фінансового стану підприємства є невід'ємною складовою ефективного управління та забезпечення стабільності фінансової діяльності. Аналіз фінансового стану дозволяє отримати об'єктивну інформацію про фінансове здоров'я підприємства, виявити потенційні ризики та можливості для подальшого розвитку. Важливим етапом є систематичне проведення аналізу та аудиту, оскільки це дозволяє вчасно виявляти та вирішувати проблеми, зберігати фінансову стійкість та вдосконалювати стратегічне управління. Запровадження сучасних інструментів та технологій у ці процеси сприяє підвищенню їхньої ефективності та точності результатів.

Методичні аспекти аналізу та аудиту фінансового стану підприємства визначаються важливими принципами та інструментами, спрямованими на забезпечення об'єктивності, точності та повноти отриманих результатів. Застосування сучасних методів та підходів є ключовим для успішного функціонування цих процесів. Ефективний аналіз фінансового стану вимагає систематичного використання різноманітних методів. Аудит фінансового стану, у свою чергу, базується на дотриманні стандартів аудиту та вимагає системного підходу до перевірки фінансової звітності.

Напрями удосконалення аналізу та аудиту на підприємстві є критичними для забезпечення ефективного управління, надійності фінансової звітності та підтримання високого ступеня довіри соціального оточення та інвесторів. Сучасне підприємство повинно активно впроваджувати нові методи та стратегії для вдосконалення цих ключових процесів. Одним із напрямків удосконалення є використання передових технологій та аналітичних інструментів для автоматизації процесів збору та обробки фінансової інформації. Це дозволяє не лише підвищити швидкість аналізу, але й забезпечити більш точні та об'єктивні результати.

РОЗДІЛ. 3 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Принципи формування інформаційної бази для забезпечення аналізу й аудиту фінансового стану підприємства

В аспекті сучасного управління підприємством та його фінансової стійкості, інформаційна база виступає як ключовий елемент, надаючи необхідні дані для аналізу та аудиту фінансового стану. При великій кількості джерел інформації, таких як фінансові звіти, аналітичні дані та зовнішні економічні показники, належне використання цієї інформаційної бази визначає ефективність прийняття рішень та забезпечує об'єктивність аудиту й аналізу фінансового положення підприємства.

Для проведення аналізу й аудиту використовуються первинні документи бухгалтерського та управлінського обліку, щоденні дані, що достовірно відображають реальний стан на різних рівнях підприємства. Крім того, звертаються до нормативних та довідкових видань, особистих спостережень, а також до різноманітної позаоблікової інформації, такої як технологічна, соціальна та маркетингова інформація [42, с. 386]. Слід зазначити, що основним інформаційним джерелом для проведення аудиту та аналізу фінансового стану у ТОВ “ТЕМПО БУД” є фінансова звітність підприємства (Додаток А).

Для забезпечення достовірності облікової інформації та формування показників звітності підприємство визначає облікову політику. Облікова політика визначається підприємством з урахуванням його специфіки, цілей та вимог законодавства. Це важливий інструмент, який визначає методику ведення обліку, принципи оцінки активів та зобов'язань, а також визначає порядок складання фінансової звітності. Облікова політика враховує особливості галузі, в якій діє підприємство, його розмір, структуру власності, стратегічні цілі та інші фактори, що впливають на фінансову діяльність. Вірно

обрана облікова політика сприяє надійності та порівнянню фінансової інформації, що є важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та взаємодії з зацікавленими сторонами. Тому при оцінці й аудиту фінансового стану їй приділяється окрема увага.

Формування облікової політики суттєво впливає на розмір прибутків, витрат, активів та зобов'язань, визначаючи фінансову стійкість та платоспроможність підприємства. Серед ключових аспектів облікової політики, які мають найбільший вплив на фінансову стійкість та платоспроможність підприємства, можна визначити облік основних засобів (порядок визнання, терміни корисної експлуатації, методи нарахування амортизації), облік доходів, облік зобов'язань та облік власного капіталу.

Тому необхідно враховувати чинники, які впливають на формування облікової політики, оскільки її основні положення впливають на формування фінансового стану підприємства. Серед цих чинників можуть бути стратегічні цілі підприємства, особливості галузі, в якій воно діє, законодавчі вимоги, вимоги стандартів обліку та фінансової звітності, а також ринкові умови [43]. Розуміння цих чинників дозволяє підприємству адаптувати свою облікову політику для досягнення оптимального балансу між внутрішніми потребами та зовнішніми вимогами. До основних чинників можна віднести:

- стратегічні цілі підприємства – формулювання облікової політики пов'язане з визначенням стратегічних метою та завдань підприємства, включаючи плани щодо розширення, інвестицій та прибутковості;

- галузеві особливості – різні галузі мають свої унікальні особливості, які можуть впливати на вибір облікової політики. Наприклад, особливості галузей, таких як фармацевтика чи технології, можуть вимагати специфічних підходів до обліку витрат чи активів;

- законодавчі вимоги – облікова політика повинна відповідати вимогам місцевого та міжнародного законодавства, що стосується фінансової звітності та обліку;

– стандарти обліку – використання певних стандартів обліку (наприклад, МСФЗ або національні стандарти) може визначати правила та процедури ведення обліку на підприємстві;

– ринкові умови – зміни в ринкових умовах, такі як інфляція, кон'юнктура ринку та інші економічні фактори, можуть впливати на облікові політики, зокрема щодо оцінки активів та зобов'язань.

Ручне введення паперових первинних документів та електронних файлів до програмного забезпечення спрямоване на формування електронного облікового реєстру. Цей реєстр виступає базою для створення фінансової звітності та іншої вихідної інформації. Особливості фактографічного інформаційного забезпечення аналізу й аудиту фінансової стійкості підприємства подані на рисунку 3.1. Аналіз фактографічного інформаційного забезпечення дозволяє визначати та оцінювати ключові аспекти фінансового положення підприємства з точністю та достовірністю.

Таким чином, для формування інформаційної бази необхідно враховувати основні принципи інформаційного забезпечення. По-перше, це включає у себе аналіз потреб користувачів інформації. Ретельне вивчення та розуміння очікувань та завдань кінцевих користувачів дозволяє належним чином спроектувати та організувати інформаційні ресурси, забезпечуючи їх відповідність реальним потребам.

По-друге, важливо забезпечити доступність та надійність даних. Це означає створення ефективних систем збереження та обробки інформації, а також регулярне резервне копіювання для уникнення втрат. Дотримання стандартів і нормативів у сфері інформаційної безпеки є необхідним елементом для забезпечення конфіденційності та цілісності даних.

Загалом, побудова інформаційної бази повинна враховувати комплексність вимог і забезпечити консистентність, точність та своєчасність інформації, що становить ключовий фактор для ефективного використання даних у процесах прийняття рішень та стратегічного управління підприємством.

Рис. 3.1 Фактографічне інформаційне забезпечення аналізу й аудиту фінансового стану у ТОВ “ТЕМПО БУД”

Джерело: розроблено автором.

Принципи формування інформаційної бази для забезпечення аналізу та аудиту фінансового стану підприємства ґрунтуються на декількох ключових засадах, спрямованих на надання об'єктивної, достовірної та повної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та забезпечення надійності фінансового звітності, а саме:

- інтегрованість та комплексність – інформаційна база повинна охоплювати весь спектр фінансової діяльності підприємства, включаючи фінансові звіти, документи з бухгалтерського обліку, аналітичні дані та зовнішні економічні фактори;

- достовірність та вірогідність – інформаційна база повинна ґрунтуватися на достовірних та перевірених джерелах, а процес збору та обробки даних повинен відповідати високим стандартам об'єктивності;

- своєчасність – інформаційна база має бути актуальною, забезпечуючи оперативний аналіз та можливість вчасного реагування на зміни у фінансовому стані;

- конфіденційність та безпека – забезпечення захисту конфіденційної інформації та дотримання вимог щодо безпеки даних є ключовим принципом для збереження довіри та інтегритету інформаційної бази;

- системність та спростованість – вся інформація має бути структурованою та легко доступною, щоб забезпечити зручний аналіз та перевірку;

- сумісність та інтероперабельність – інформаційна база повинна бути сумісною з різними інформаційними системами та забезпечувати можливість взаємодії з іншими обліковими системами.

Формування інформаційної бази відповідно до цих принципів дозволяє ефективно використовувати дані для проведення об'єктивного аналізу та аудиту фінансового стану підприємства, що, в свою чергу, сприяє прийняттю найкращих управлінських рішень та забезпечує надійність фінансової звітності. Оцінка фінансового стану включає в себе аналіз фінансової звітності, вимірювання різних показників, таких як ліквідність, рентабельність, платоспроможність та інші ключові параметри [44, с. 178].

Цей процес вимагає ретельного вивчення фінансових даних підприємства, їх аналізу та інтерпретації з метою визначення потенційних ризиків, ефективності управління, а також можливостей для покращення фінансової стійкості та прибутковості підприємства. Такий процес оцінки фінансового стану є важливим елементом стратегічного управління, оскільки надання об'єктивних даних дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення, виправляти можливі проблеми та планувати майбутні дії для підвищення фінансової ефективності підприємства [46, с. 466].

Так, платоспроможність та ліквідність вважаються ключовими показниками фінансового стану підприємства. Платоспроможність вказує на здатність підприємства виконувати фінансові зобов'язання вчасно, у той час як ліквідність відображає його здатність конвертувати активи в готівку для покриття поточних зобов'язань.

Ці показники є важливими для оцінки фінансової стійкості та здатності підприємства управляти своїми фінансами. Збалансована платоспроможність та ліквідність є важливими для забезпечення стабільності, впевненості кредиторів та забезпечення фінансової безпеки підприємства. Тому проведемо оцінку платоспроможності та ліквідності у ТОВ “ТЕМПО БУД” за 2021-2022 рр. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

**Оцінка платоспроможності та ліквідності у ТОВ “ТЕМПО БУД” за
2021-2022 рр.**

Показники	Роки		Граничне значення	Відхилення	
	2021	2022		2022 р./ 2021 р.	2022 р. до граничного значення
1. Оборотні активи:	2892,1	3153,4	-	261,3	-
- запаси	1740,3	2725,1	-	984,8	-
- дебіторська заборгованість	24,50	164,7	-	140,2	-
- грошові кошти	1127,3	243,3	-	-884	-
2. Поточні зобов'язання	1801,7	1776,1	-	-25,6	-
3. Коефіцієнти:					
- залишкової ліквідності	1,6	1,8	2 і більше	0,2	-0,2
- швидкої ліквідності	0,6	0,2	0,8 і більше	-0,4	-0,6
- абсолютної ліквідності	0,6	0,1	0,2 і більше	-0,5	-0,1

Джерело: розроблено автором.

Отже, вище проведений аналіз демонструє, що платоспроможність підприємства у звітному році знизилася, про що свідчать розраховані показники ліквідності. Так, зниження коефіцієнта залишкової ліквідності на

0,2 від граничного значення у звітному році може вказувати на зменшення здатності підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання та покривати поточні витрати за рахунок надлишку легко конвертованих активів. Це може свідчити про погіршення фінансової стійкості підприємства, що вимагатиме уваги та можливих корекцій у фінансовому плануванні та управлінні активами для підтримки ліквідності.

Коефіцієнт швидкої ліквідності також знизився, що є негативним процесом у діяльності підприємства. Цей показник вказує на здатність підприємства швидко конвертувати найбільш ліквідні активи (як правило, готівку, еквіваленти готівки та короткострокові інвестиції) в готівку для покриття поточних зобов'язань. Зниження цього коефіцієнта може вказувати на те, що підприємство може стикатися з труднощами у виплаті поточних зобов'язань, оскільки зменшення здатності швидко конвертувати активи у готівку може вплинути на його платоспроможність.

Зниження показника абсолютної ліквідності у звітному році свідчить про те, що підприємство може мати проблеми з негайним покриттям своїх поточних зобов'язань за рахунок готівкових або легко конвертованих активів. Це може вказувати на зменшення фінансової стабільності підприємства і вимагати додаткових заходів для покращення ліквідності. Наприклад, це може потребувати оптимізації управління грошовими потоками, пошуку додаткових джерел фінансування або змін у стратегії управління активами для покращення фінансового стану підприємства.

Таке зниження платоспроможності може бути зумовлене різними чинниками. Іншими словами, погіршення ліквідності може вказувати на те, що у підприємства можуть виникнути проблеми з оплатою своїх зобов'язань або виникне складність у конвертуванні активів у готівку для забезпечення поточних зобов'язань. Цей факт може вимагати додаткового аналізу і вжиття заходів для виправлення ситуації. Наприклад, необхідно розглянути оптимізацію фінансових потоків, зменшення заборгованості чи покращення управління запасами для поліпшення ліквідності та забезпечення

платоспроможності підприємства. Наочне відображення зміни показників платоспроможності та ліквідності наведено в Додатку Б.

Наступним важливим кроком в оцінці фінансового стану є проведення аналізу рівня фінансового стану із застосуванням відповідних коефіцієнтів, а саме: автономності, фінансової залежності, фінансової стійкості, фінансового ризику, маневрування власного капіталу, забезпеченості оборотними активами, постійності активів та співвідношення оборотних і необоротних активів. Для проведення такого виду оцінки у ТОВ “ТЕМПО БУД” необхідно побудувати наступну аналітичну таблицю (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Оцінка рівня фінансової стійкості у ТОВ “ТЕМПО БУД”
за 2021-2022 рр.**

Коефіцієнти	2021 р.	2022 р.	Граничне значення	Відхилення +/- 2022 р./2021 р.
Автономності	0,4	0,5	0,5 і більше	0,1
Фінансової залежності	0,6	0,5	0,5 і менше	-0,1
Фінансової стійкості	0,4	0,5	0,7 і більше	0,1
Фінансового ризику	0,6	0,5	до 1	-0,1
Маневрування власного капіталу	0,9	0,9	1 і більше	-
Забезпеченості оборотними активами	0,4	0,4	-	-
Постійності активів	0,1	0,05	1	-0,05
Співвідношення оборотних і необоротних активів	24,9	37,1	-	12,2

Джерело: розроблено автором.

Оцінка рівня фінансової стійкості у досліджуваному підприємстві характеризується відносною нестабільністю у звітному періоді в порівнянні з минулим роком. Наочне відображення динаміки зміни коефіцієнтів фінансової стійкості наведено в Додатку В.

На такі зміни фінансового стану впливають різноманітні фактори, такі як мінливість економічного оточення, нестабільність ринків або внутрішні проблеми в управлінні. Наприклад, несприятлива кон'юнктура на ринку,

коливання валютних курсів чи негативні рішення у стратегії управління можуть спричинити зміну стабільності фінансового стану підприємства.

Якщо порівнювати результати показників фінансової стійкості із граничними значеннями, то в більшості спостерігається відхилення у бік зменшення, що є також негативним явищем у діяльності підприємства. Для покращення фінансового стану у ТОВ “ТЕМПО БУД” у наступних періодах необхідно, по-перше, переглянути і оптимізувати управління грошовими потоками. Це означає, що потрібно переглянути планування та контроль над потоками коштів в середині підприємства, а також управління кредитами та забезпеченням їх вчасної сплати. По-друге, варто переглянути стратегії управління активами та запасами. Ефективне управління запасами може допомогти зменшити затрати, покращити рівень обігових активів та збільшити ліквідність.

3.2 Організація аналізу та аудиту фінансового стану підприємства з допомогою спеціального програмного забезпечення

Сучасна бізнес-середовище накладає на підприємства високі вимоги до точності та достовірності їхньої фінансової інформації. З метою виявлення та усунення можливих ризиків, а також забезпечення ефективного контролю, підприємства все частіше використовують спеціальне програмне забезпечення для організації процесів аналізу та аудиту фінансового стану. Це стає важливою складовою ефективного фінансового управління та гарантує відповідність стандартам бухгалтерського обліку та аудиту.

Сучасні програмні рішення дозволяють не лише автоматизувати та оптимізувати аудиторські процеси, але й надають можливість аудиторам та аналітикам працювати з великим обсягом даних за короткий період часу [46, с. 354]. Використання спеціального програмного забезпечення спрощує збір та обробку інформації, робить аналіз більш точним та деталізованим, а також допомагає виявити потенційні ризики та уразливості в системі обліку.

У цьому контексті, важливо розглядати не лише технічні аспекти впровадження програмного забезпечення, а й забезпечити високий рівень етичності та професійної компетентності в роботі з цими інструментами. Даний підхід до організації аналізу та аудиту фінансового стану підприємства є стратегічним для забезпечення транспарентності та довіри в сучасному бізнес-середовищі. Основними програмними продуктами для проведення аналізу, в тому числі фінансового стану підприємства, у ТОВ “ТЕМПО БУД” є Microsoft Office Excel (MS Excel) та Stata.

MS Excel один із найпоширеніших інструментів для аналізу та обробки даних, виявляється ефективним для проведення аналізу фінансового стану підприємства. Завдяки своїм розширеним функціональним можливостям та інтуїтивно зрозумілому інтерфейсу, MS Excel надає фінансовим аналітикам широкий спектр інструментів для розкриття глибин аналізу та виявлення ключових показників фінансового здоров'я підприємства [47, с. 163].

Однією з переваг MS Excel є можливість легко організовувати та обробляти великі обсяги фінансових даних. Аркуші програми дозволяють створювати таблиці, графіки та діаграми для візуалізації фінансових показників, що сприяє кращому розумінню та інтерпретації інформації (рис. 3.2). Функції сортування, фільтрації та пошуку роблять легким виявлення закономірностей і аномалій у фінансових даних.

Також MS Excel дозволяє використовувати різні формули та функції для проведення різноманітних фінансових аналізів, включаючи розрахунок чистого прибутку, рентабельності, ліквідності та інших ключових показників. Застосування умовного форматування дозволяє візуально виділити області, де значення виходять за задані межі, спрощуючи процес виявлення аномалій.

Необхідно також відзначити можливість автоматизації завдань та створення макросів, що дозволяє ефективно обробляти та аналізувати повторювані фінансові дані. Це важливий аспект для ефективного використання часу та збільшення продуктивності при рутинних операціях аналізу.

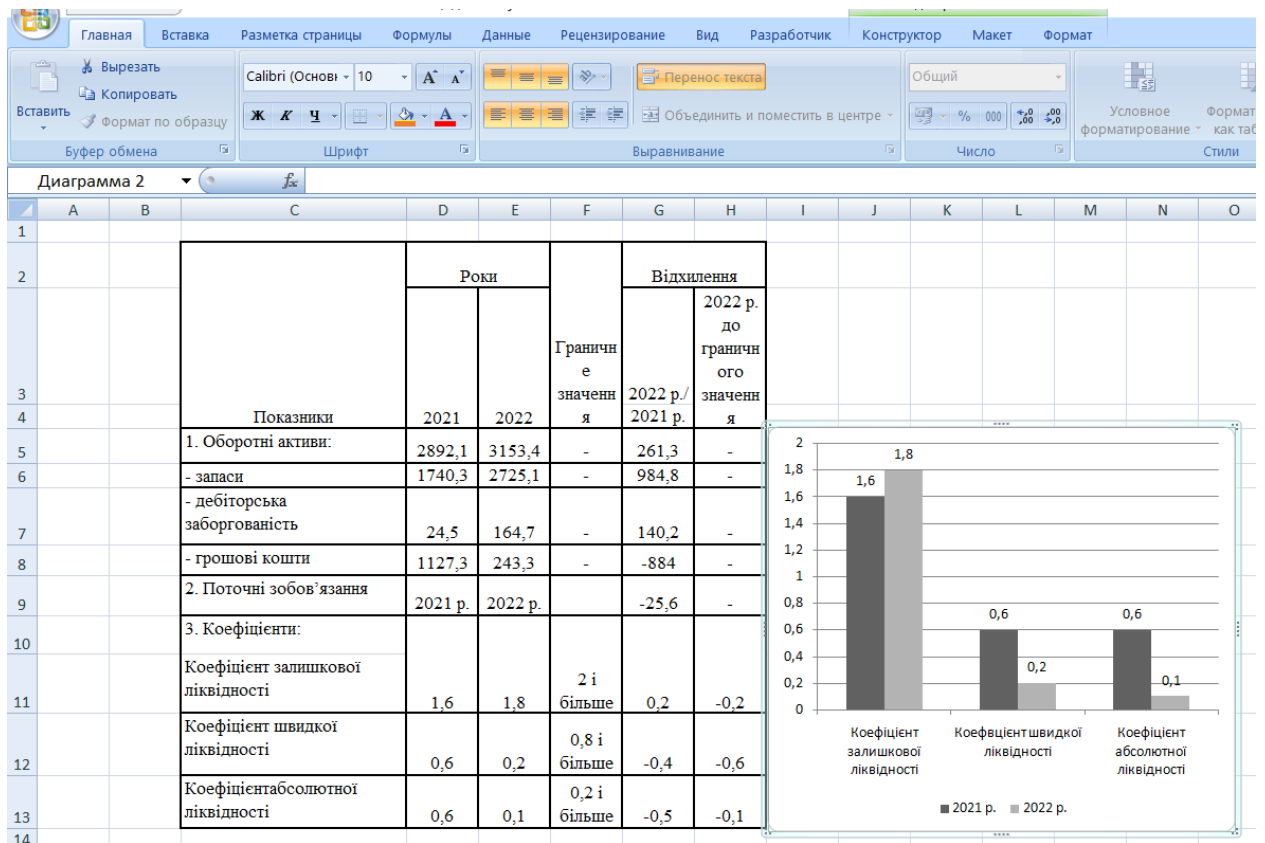

Рис. 3.2 Фрагмент робочого аркуша MS Excel у ТОВ “ТЕМПО БУД”

Джерело: розроблено автором.

Ще одним програмним продуктом, яку використовує підприємство для проведення аналітичної роботи є Stata. Використання програмного продукту Stata для аналітичної роботи є раціональним та продуктивним підходом для підприємств, що докладають зусиль для глибокого та комплексного аналізу фінансового стану та оптимізації управлінських процесів. Stata володіє широким спектром функцій, які дозволяють ефективно виконувати різні завдання аналітики та статистики.

Однією з основних переваг Stata є його здатність ефективно опрацьовувати великі обсяги даних. Завдяки цьому програмному забезпеченню можна виконувати різноманітні статистичні розрахунки, аналізувати та візуалізувати дані за допомогою графіків та діаграм. Це надає змогу детально досліджувати різноманітні аспекти фінансової діяльності підприємства та приймати обґрунтовані управлінські рішення (рис. 3.3).

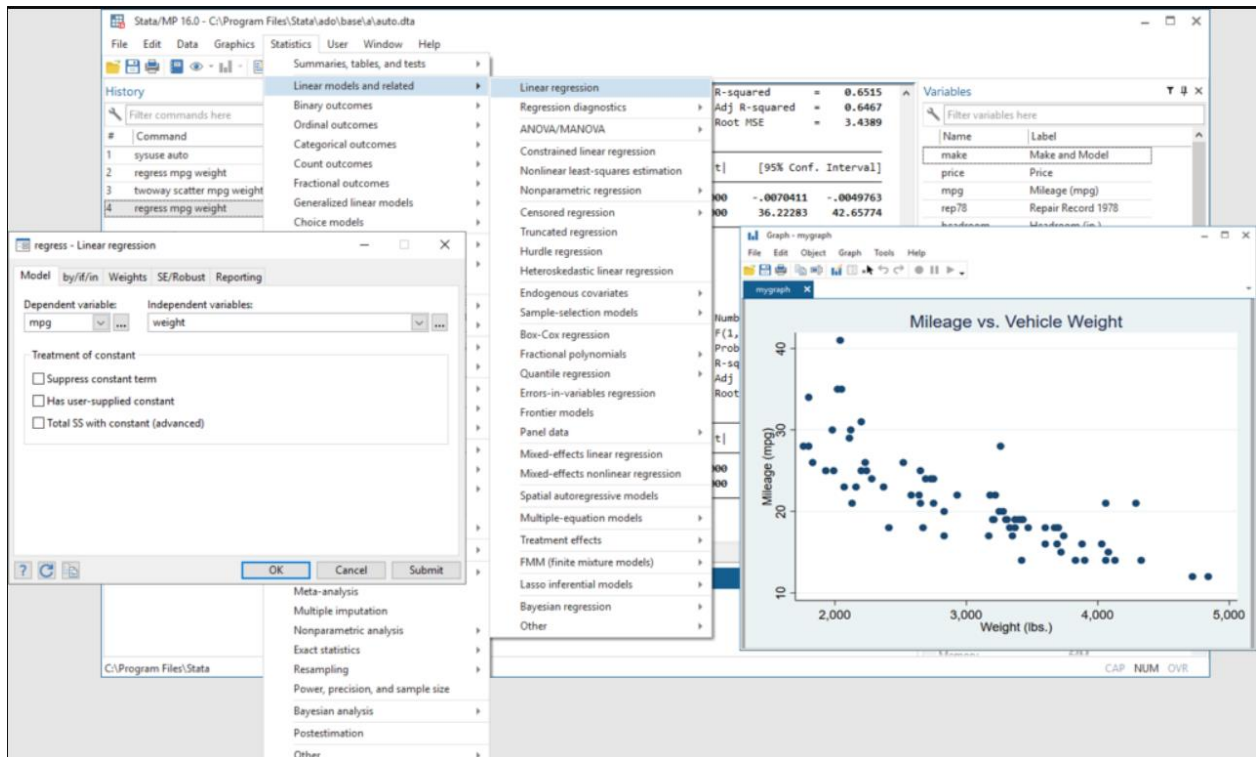

Рис. 3.2 Фрагмент робочого вікна Stata у ТОВ “ТЕМПО БУД”

Джерело: розроблено автором.

Stata також володіє потужними засобами для виконання економетричних та статистичних моделей, що може бути корисним для прогнозування та виявлення зв'язків між різними економічними факторами [48, с. 28]. Використання таких моделей може сприяти розумінню впливу різних факторів на фінансовий стан підприємства та формуванню стратегій подальшого розвитку.

Крім того, Stata дозволяє автоматизувати процеси обробки та аналізу даних за допомогою макросів та скриптів, що забезпечує ефективне використання ресурсів та прискорює аналітичний процес. Це особливо важливо для підприємств, які мають великі обсяги даних та потребують оперативних рішень. Отже, використання Stata в аналітичних процесах підприємства дозволяє підняти рівень точності та глибини аналізу

фінансового стану, тим самим сприяючи досягненню більшого розуміння та ефективного управління фінансами підприємства.

Використання програмного забезпечення в аудиті підприємства є необхідним елементом для підвищення ефективності, точності та швидкості аудиторських процесів. Сучасні програмні рішення дозволяють автоматизувати багато аспектів аудиту, забезпечуючи аудиторам та аналітикам зручний інструментарій для проведення об'єктивних та достовірних перевірок. Також, використання програмного забезпечення дозволяє аудиторам забезпечити дотримання відповідних аудиторських стандартів та зробити підприємство більш придатним для інтеграції в цифровий світ [49, с. 89]. Автоматизація аудиторських процесів також сприяє збільшенню точності та об'єктивності оцінок аудиторів. Застосування програмного забезпечення в аудиті є ключовим елементом модернізації аудиторських практик та дозволяє аудиторам більш глибоко та швидко здійснювати аналіз, аудит та звітність, підвищуючи якість та надійність аудиторських послуг.

З метою проведення внутрішнього аудиту ТОВ “ТЕМПО БУД” також використовує програмне забезпечення MS Excel. Один із ключових аспектів використання MS Excel у внутрішньому аудиті – це його зручність у використанні та можливість швидкої обробки даних. Аудитори можуть використовувати аркуші Excel для аналізу та виконання різних обчислень, порівнянь та перевірок, що дозволяє їм ефективно виявляти потенційні ризики та виявляти можливі невідповідності.

MS Excel також сприяє визначенню та моніторингу ключових внутрішніх контрольних процесів. Він може бути використаний для створення таблиць та графіків, які відображають ефективність та стабільність внутрішньої контрольної системи. Застосування автоматизації та формул Excel допомагає виявляти аномалії та незвичайність у фінансовій звітності.

Крім того, MS Excel дозволяє аудиторам створювати різноманітні звіти та презентації, які спрощують подання результатів аудиту різним

зацікавленим сторонам, таким як керівництво підприємства чи наглядова рада. Це важливо для забезпечення зрозумілості та прозорості управлінських рішень. Загалом, використання MS Excel у внутрішньому аудиті є ефективним засобом для підтримки та поліпшення внутрішнього контролю, забезпечення високої якості фінансової звітності та підвищення ефективності операцій підприємства.

Оцінюючи програмне забезпечення в аналізі та аудиті фінансового стану досліджуваного підприємства можна виділити ряд недоліків та переваг. До основних недоліків належать:

1. Обмеженість адаптації. Деяке програмне забезпечення може бути менш гнучким у відношенні до специфічних потреб та особливостей конкретного підприємства. Якщо програма не може адаптуватися до конкретного формату чи особливостей фінансової звітності, це може ускладнити аудиторську роботу та знизити її точність.

2. Брак автоматизації певних завдань. Програмне забезпечення може не забезпечувати повністю автоматизовані процеси, особливо в тих випадках, коли потрібно виконувати складні аналітичні завдання чи враховувати багато факторів. Це може вимагати додаткового ручного втручання, що збільшує час та ризик помилок.

3. Безпека даних. Питання безпеки є важливим аспектом при використанні програмного забезпечення. Якщо програма не забезпечує високий рівень захисту для фінансових даних, це може призвести до загрози конфіденційності та цілісності інформації.

4. Вартість та складність впровадження. Деяке програмне забезпечення може бути високою за вартістю, особливо для менших підприємств. Крім того, складність впровадження та навчання персоналу може бути додатковим викликом, особливо у випадку, якщо користувачі не є досвідченими користувачами аналітичного програмного забезпечення.

5. Залежність від технічних знань. Використання програмного забезпечення вимагає наявності в організації персоналу з достатніми

технічними знаннями. Якщо члени аудиторського або аналітичного відділу не володіють необхідними технічними навичками, це може обмежити ефективність використання програмного забезпечення.

Правильний вибір програмного забезпечення та його відповідність конкретним потребам підприємства має вирішальне значення для успішного впровадження та оптимізації аудиторських та аналітичних процесів. Ключові аспекти, які слід враховувати при виборі програмного забезпечення, включають:

- спрямованість на конкретний тип аудиту – програмне забезпечення повинно відповідати типу аудиту, який ви здійснюєте (фінансовий, внутрішній, операційний тощо). Це гарантує, що воно максимально відповідає специфіці вашої діяльності;

- легкість використання та навчання – програмне забезпечення повинно мати інтуїтивно зрозумілий інтерфейс та надавати достатньо ресурсів для навчання користувачів. Це важливо для швидкого і безпроблемного впровадження;

- сумісність та інтеграція – важливо, щоб програмне забезпечення було сумісним з іншими системами, які використовуються на підприємстві. Інтеграція з існуючими системами чи іншими інструментами значно полегшить обмін даними та оптимізує робочі процеси;

- забезпечення безпеки даних – програмне забезпечення повинно відповідати високим стандартам безпеки, особливо при роботі з фінансовою інформацією. Гарантія конфіденційності та цілісності даних є важливою;

- підтримка та обслуговування – важливо враховувати якість підтримки від виробника програмного забезпечення та його можливість швидко реагувати на оновлення та зміни в законодавстві.

Загальна ефективність використання програмного забезпечення в аудиті та аналітиці залежить від уважного відбору, налаштування та відповідності його функцій конкретним вимогам та процесам підприємства. Проте поруч із недоліками та складнощами використання автоматизованих програмних

продуктів в аналізі й аудиті фінансового стану можна виділити ряд переваг, а саме:

1. Автоматизація рутинних завдань. Програмне забезпечення дозволяє автоматизувати ряд рутинних операцій, таких як перевірка розрахунків чи аналіз фінансових відомостей. Це звільняє аудиторів від монотонних завдань та дозволяє їм зосередитися на більш складних аналітичних завданнях.

2. Швидкість та ефективність. Використання програмного забезпечення значно прискорює аудиторські процеси, дозволяючи швидше проводити аналіз та генерацію звітів. Це особливо важливо при обробці великого обсягу даних.

3. Точність та достовірність. Автоматизовані системи допомагають уникнути помилок, які можуть виникнути в результаті ручного введення даних чи обчислень. Вони дозволяють забезпечити консистентність результатів аудиту та зменшити ймовірність людських помилок.

4. Аналітичні можливості. Програмне забезпечення надає розширені аналітичні інструменти, які дозволяють проводити глибокий та комплексний аналіз фінансових даних. Це допомагає виявляти тенденції, ризики та можливості, що не завжди очевидні при ручному аналізі.

5. Можливість взаємодії з іншими системами. Багато програмних продуктів можуть легко інтегруватися з іншими системами, такими як ERP-системи, що дозволяє автоматичний обмін даними та спрощує ведення обліку.

6. Збереження та доступність даних. Автоматизовані системи дозволяють зберігати та організовувати великі обсяги даних, забезпечуючи їх легкий доступ та пошук. Це важливо для ефективного архівування та відновлення інформації.

Цей технологічний розвиток в аналізі та аудиті фінансового стану сприяє створенню більш адаптивних та ефективних стратегій роботи аудиторських компаній і фахівців з фінансового аналізу. Програмне забезпечення дозволяє аналітикам та аудиторам швидше та точніше обробляти

великі обсяги фінансової інформації, скорочуючи час, який витрачається на рутинні процеси.

Завдяки автоматизації, інтенсивність та обсяг аналізу зростають, що дозволяє фахівцям глибше досліджувати фінансові дані. Це сприяє виявленню неочевидних зв'язків, тенденцій та потенційних ризиків, які можуть залишитися непоміченими при традиційних методах аналізу.

Зменшення ручної праці також забезпечує більшу консистентність в аналітичних та аудиторських процедурах. Однакові стандарти та критерії застосовуються до всіх аспектів аналізу та аудиту, що зменшує ймовірність людських помилок та забезпечує високу точність результатів.

Важливо відзначити, що програмне забезпечення також створює можливість для зберігання та аналізу великих обсягів даних у реальному часі. Це дозволяє фахівцям отримувати актуальну інформацію та реагувати на зміни в фінансовому стані підприємства миттєво.

Нарешті, використання програмного забезпечення в аналізі та аудиті сприяє впровадженню інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, які можуть здати аналітичні та аудиторські здібності на новий рівень. Це відкриває можливості для прогнозування та виявлення ризиків, що робить аналіз та аудит більш динамічним та адаптивним до швидкозмінюючогося бізнес-середовища.

Отже, використання спеціального програмного забезпечення для організації аналізу та аудиту фінансового стану підприємства виявляється ключовим фактором у сучасних практиках фінансового моніторингу. Це дозволяє підприємствам та аудиторам ефективно використовувати передові технології для збору, обробки та аналізу фінансової інформації.

Програмне забезпечення розширює можливості аудиторських та аналітичних процесів, забезпечуючи автоматизовані інструменти для ефективного виявлення тенденцій, ризиків та можливостей в фінансовій звітності. Це полегшує роботу аудиторів, робить їхні процеси більш точними та продуктивними, а також дозволяє зосереджуватися на стратегічних

аспектах аналізу. Застосування програмного забезпечення також зменшує людські помилки та забезпечує консистентність у проведенні аудиторських операцій та фінансового аналізу. Багатофункціональність та можливість автоматизації рутинних завдань роблять цей інструмент важливим фактором для оптимізації бізнес-процесів та впровадження новаторських методик у сферу аудиту та фінансового менеджменту.

3.3 Зарубіжний досвід формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства

В умовах глобалізації та постійної зміни економічного середовища актуальність та ефективність аудиторської діяльності стає пріоритетною для підприємств у всьому світі. Зарубіжний досвід в галузі формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства є важливим джерелом інсайтів та стратегічних підходів, які допомагають підвищити ефективність аудиторських процесів та забезпечити достовірність фінансової звітності.

Зокрема, розглядання інноваційних методів аналізу та аудиту, які успішно використовуються в розвинених країнах, дозволяє розкрити сучасні тенденції та передовий підхід до оцінки фінансового стану підприємств. Прийняття та адаптація цих практик може не лише підвищити якість аудиторської діяльності на місцевому рівні, але й сприяти гармонізації стандартів та методик у міжнародному масштабі, забезпечуючи стійку підтримку довіри до фінансової звітності підприємств [50, с. 352]. У цьому контексті, розглядання зарубіжного досвіду стає важливою складовою стратегії удосконалення аудиторської практики та створення надійної фінансової інформаційної бази.

Оцінка фінансового стану включає проведення аналізу та аудиту діяльності підприємства в рамках конкретних напрямів. Ці напрями

відрізняються у вітчизняній практиці та в контексті міжнародного досвіду, що представлений на рис. 3.3.

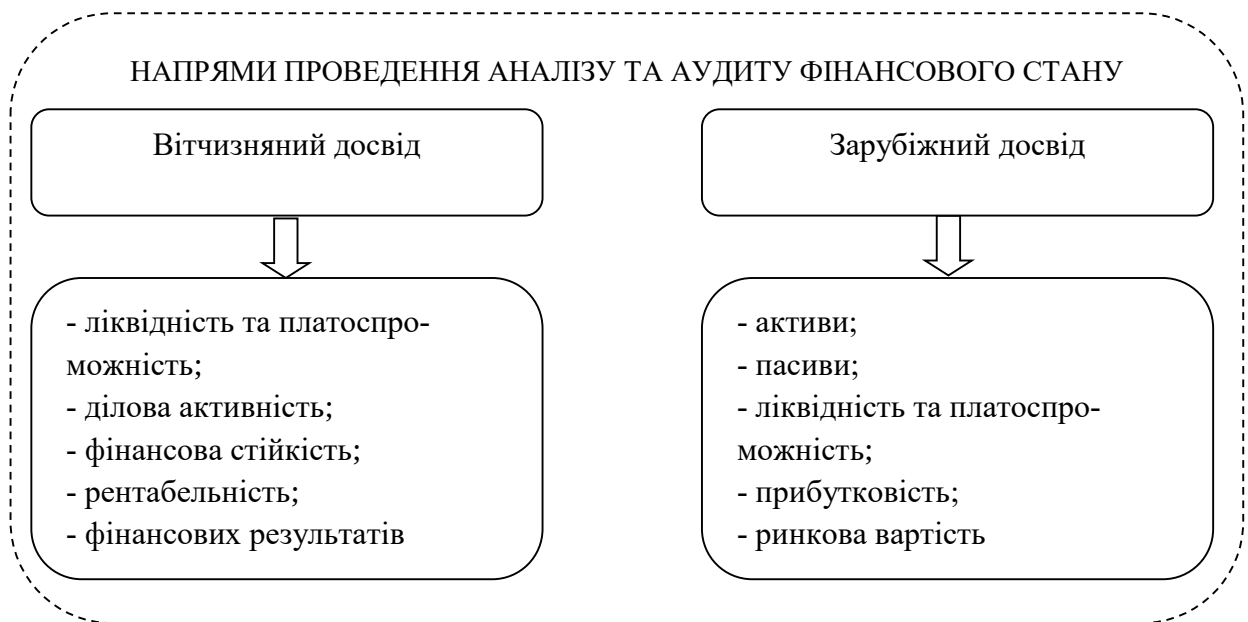

Рис. 3.3 Основні напрямки проведення аналізу та аудиту фінансового стану підприємства

Джерело: розроблено автором.

Виходячи з напрямів проведення аналізу та аудиту фінансового стану, основними джерелами інформації для аналізу та аудиту виступають: фінансова звітність підприємства (звіт про фінансовий стан, звіт про сукупний дохід), маркетингові дослідження та статистичні дані. Фінансова звітність підприємства, включаючи звіт про фінансовий стан та звіт про сукупний дохід, виступає ключовою інформаційною базою для здійснення аналізу та проведення аудиту фінансового стану. Звіти про фінансовий стан надають детальну інформацію про активи, зобов'язання та власний капітал підприємства на певний момент часу. Вони становлять основу для визначення ліквідності, фінансової стійкості та ефективного використання ресурсів підприємства.

Звіти про сукупний дохід надають інформацію про виручку та витрати підприємства за певний період. Ці звіти дозволяють аналізувати

прибутковість, визначати основні джерела доходу та вартості виробництва, що є важливими для оцінки фінансової продуктивності підприємства.

У контексті аудиту, фінансова звітність слугує об'єктом детального дослідження та перевірки. Аудитори використовують цю інформаційну базу для переконання у достовірності та відповідності фінансової звітності встановленим стандартам. Відповідно до зарубіжного досвіду, такий глибокий аналіз фінансової звітності стає стратегічним етапом аудиторського процесу, сприяючи забезпеченню надійності та об'єктивності поданої інформації [51]. Такий підхід визначається як критичний для забезпечення довіри зацікавлених сторін та визначення ефективних стратегій управління фінансовим станом підприємства.

Маркетингові дослідження можуть виступати важливою інформаційною базою для проведення аналізу та аудиту фінансового стану підприємства. Ці дослідження не лише надають відомості про ринкову ситуацію та конкурентне середовище, але і створюють контекст для розуміння фінансових результатів у зв'язку з зовнішнім середовищем.

По-перше, маркетингові дослідження можуть визначати ключові фактори впливу на фінансовий стан підприємства, такі як зміни у попиті, споживчих уподобаннях чи конкурентній активності. Аналіз цих факторів дозволяє аудиторам ліпше зрозуміти контекст, в якому діє підприємство, та адекватно оцінювати його фінансові показники.

По-друге, важливо враховувати маркетингові дослідження при оцінці стабільності та тривалості фінансових результатів. Підприємства, які ефективно використовують маркетингові стратегії, можуть мати більш стабільний потік прибутків та високу вартість бренду, що впливає на їхню фінансову витривалість. Аудитори, аналізуючи ці аспекти, отримують додаткову інсайтову інформацію, яка допомагає їм формувати обґрунтовані висновки щодо фінансового стану та перспектив підприємства. Усе враховуючи, маркетингові дослідження стають важливою частиною аналітичного підходу до фінансового аудиту, дозволяючи більш повно та

об'єктивно оцінити ефективність стратегій підприємства та їх вплив на фінансовий стан.

Використання статистичних даних є невід'ємною складовою інформаційної бази для проведення аналізу та аудиту фінансового стану підприємства. Статистичні дані надають об'єктивну та кількісну основу для визначення та розуміння різних аспектів фінансової діяльності. Наприклад, вони можуть включати такі показники, як обороти, витрати, прибуток, темпи зростання та інші ключові показники ефективності підприємства.

Спрямований аналіз статистичних даних в контексті фінансового аудиту дозволяє аудиторам об'єктивно оцінювати та порівнювати фінансові показники підприємства в різних періодах чи в порівнянні з галузевими стандартами. Наприклад, темпи зростання оборотів чи зміни витрат можуть свідчити про тенденції у фінансовій динаміці підприємства, а їх аналіз допомагає виявити можливі проблеми чи перспективи.

Застосування статистичних методів у фінансовому аудиті також дозволяє аудиторам перевірити точність та надійність фінансової звітності. Порівняння статистичних даних із фінансовими звітами допомагає ідентифікувати можливі відхилення та визначити їхні можливі причини. Такий підхід до аналізу забезпечує більш глибоке та об'єктивне розуміння фінансового стану підприємства.

Слід зазначити, що національна методика визначення ключових показників фінансової стану підприємства значно відрізняється від зарубіжної. Так, у міжнародній практиці експерти в основному використовують коефіцієнтний аналіз для оцінки фінансового стану підприємств. Цей метод дозволяє проводити детальний розгляд різних підприємств, незалежно від їхнього розміру, та визначати ефективність та прибутковість їх діяльності. Основний акцент робиться на порівняльному аналізі, де фінансові показники порівнюються з встановленими нормами чи індикаторами конкуруючих підприємств. Застосування трендового аналізу, який включає вертикальний аналіз та горизонтальний аналіз відносних

показників, є переважною практикою. Крім того, використання факторного аналізу, зокрема за допомогою моделі Дюпона, широко розповсюджене.

Також у процесі оцінки фінансового стану підприємства можуть використовуватися різноманітні прийоми, методи та моделі аналізу. Кількість та розмаїття їх використання залежать від конкретних цілей проведення аналізу та визначаються завданнями, які вирішуються у кожному конкретному випадку. В глобальній практиці вже накопичено значний досвід у використанні інтегральних показників для оцінки фінансового стану підприємств. До таких відомих комплексних метрик відносяться, наприклад, індекс Альтмана, модель Спрингейта, модель Ліса та метод Депаляна.

Однак українським ученим вже розроблено власні моделі, такі як дискримінантна інтегральна оцінка фінансового стану підприємства (авторство О.Терещенко), яка використовує методологію дискримінантного аналізу на основі фінансових показників вітчизняних підприємств. Крім того, існують комплексні методи оцінки фінансового стану, які базуються на матричних моделях (розроблені О.Хотомлянським, Т.Пернатою, Г.Севериною). Ці підходи дозволяють виявляти тенденції у зміні фінансового стану підприємства.

Розбіжності у термінології, методиках розрахунку фінансових показників і значних коливаннях у нормативах цих показників вказують на те, що методологія фінансового аналізу в Україні потребує вдосконалення та уточнень. Основні причини цих розбіжностей полягають у наступному:

1. Західний досвід використання показників та їх стандартних значень не враховує контексту використання на українських підприємствах. Україна нині все більше використовує зарубіжні методики розрахунку фінансових коефіцієнтів. Однак, методології, які успішно працюють у інших країнах, часто не дають точних відображень ситуації саме в українському контексті. Отже, необхідно створити новий загальноприйнятий підхід, який задовольняв би різноманітні потреби користувачів. Це важливо, оскільки фінансові показники мають чітко відображати стан фінансів підприємства та його

стійкість; кожному показнику потрібно встановити числові стандарти для різних умов і часових періодів.

2. Недостатня систематизація напрямків аналізу фінансового стану підприємства ускладнює спостереження за змінами у його фінансах та ефективності ведення бізнесу. Це ускладнює виявлення та аналіз тенденцій і структури цих змін, що у свою чергу не дозволяє керівництву підприємства належним чином оцінити можливі ризики та перспективи. Щоб дійсно оцінити стан підприємства, необхідно не лише перераховувати певні фінансові показники, але й використовувати комплексну систему, яка б відображала всю картину діяльності підприємства. Система оціночних показників фінансового стану має відповідати потребам різних груп користувачів фінансової звітності.

3. Відсутність встановлення різних нормативних значень показників для різних секторів економічної діяльності.

Фінансовий аналіз підприємства виконується згідно з визначеними напрямками, і в кожних рекомендаціях відрізняються назви та порядок включення цих напрямів до загальної методики фінансового аналізу. Це особливо стосується визначення показників, послідовності їх обчислення, відмінностей у підходах до оцінки майнового стану, фінансового потенціалу, ліквідності, платоспроможності (фінансової стійкості), ділової активності, рентабельності та інших аспектів.

Щодо методики проведення аудиту в зарубіжних країнах, то у більшості випадків законодавство вимагає підтвердження фінансової звітності незалежними аудиторськими організаціями. Це забезпечує високий стандарт об'єктивності та довіри в процесі аудиту, аудитори яких є неприхованими сторонніми експертами, здатними об'єктивно оцінити фінансовий стан та дотримання нормативів управління та звітності підприємством. Такий підхід сприяє визначенню достовірності та прозорості фінансової інформації, що, в свою чергу, підвищує довіру соціальних, фінансових та інших зацікавлених сторін до діяльності підприємства.

Джерела інформаційного забезпечення аудиту фінансового стану пов'язанні із користувачами аудиторського висновку. Так, у Франції, Німеччині та Польщі аудит в основному орієнтований на задоволення потреб державних органів, як ключових адресатів аудиторських висновків. У цих країнах аудиторська діяльність строго регулюється державними владними органами, які несуть відповідальність за контроль за проведенням аудиторських процедур [52, с. 11].

У країнах, де існує професійна концепція регулювання аудиторської діяльності, таких як США та Велика Британія, основним адресатом аудиторських висновків є сторонні суб'єкти, такі як інвестори, кредитори, банки та страхові компанії, а також біржі. Організація, регулювання та контроль за діяльністю аудиторів відбуваються відповідно до цієї професійної концепції через відповідні професійні організації.

Таким чином, зарубіжний досвід формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства свідчить про важливість систематичного та комплексного підходу до збору та обробки фінансової інформації. Ключовим елементом у такому досвіді є використання різноманітних методик, стандартів та моделей, які дозволяють не лише відображати поточний фінансовий стан підприємства, але і передбачати його можливі тенденції.

У країнах з розвиненою системою фінансового аналізу та аудиту акцент робиться на прозорості, достовірності та зрозумілості інформації для різних зацікавлених сторін, таких як інвестори, кредитори та регулятори ринку. Ефективність досліджень забезпечується застосуванням передових технологій, включаючи програмне забезпечення для автоматизованого аналізу та інструменти для розширеного вивчення ризиків.

Зарубіжний підхід також враховує потребу в незалежності та об'єктивності аудиторів, а також акцентує увагу на розвитку інтегрованих систем звітності та управління ризиками. Узагальнюючи, зарубіжний досвід формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану

підприємства визначає важливість транспарентності, сучасних технологій та глибокого розуміння ризиків для забезпечення стійкого та ефективного управління фінансами.

Висновок до розділу 3

Принципи формування інформаційної бази для забезпечення аналізу та аудиту фінансового стану підприємства є визначальними для успішного функціонування цих ключових процесів. Забезпечення надійності та об'єктивності інформації вимагає систематичного впровадження інтегрованих принципів та сучасних підходів. Принципи формування інформаційної бази стають важливим фундаментом для здійснення якісного аналізу та аудиту фінансового стану підприємства, сприяючи прийняттю обґрунтованих управлінських рішень та підтриманню довіри з боку зацікавлених сторін.

Організація аналізу та аудиту фінансового стану підприємства за допомогою спеціального програмного забезпечення є сучасним та важливим кроком вперед у сфері управління та контролю за фінансовою діяльністю. Використання високотехнологічних інструментів дозволяє значно полегшити процеси збору, обробки та аналізу великого обсягу фінансової інформації. Спеціалізоване програмне забезпечення надає можливість автоматизувати рутинні завдання, такі як розрахунок показників, формування звітності та виявлення аномалій у фінансових даних. Це сприяє підвищенню ефективності аналітичних процесів і дозволяє фахівцям зосередитися на більш стратегічних завданнях.

Зарубіжний досвід формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства свідчить про значущість інноваційних підходів та сучасних технологій у цьому процесі. Західні країни вже успішно впроваджують передові методи та програмне забезпечення для забезпечення найвищого ступеня об'єктивності та надійності фінансового аналізу та аудиту.

ВИСНОВОК

Дослідження особливостей формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства дало підстави розробити наступні висновки:

1. Сучасні підходи до оцінки фінансового стану підприємства враховують не лише кількісні аспекти, а й якісні характеристики його діяльності. Фінансовий стан – це комплексна оцінка фінансової ситуації підприємства або організації на певний момент часу. Основні завдання проведення аналізу фінансового стану включають наступне: проведення оцінки рентабельності, здійснення аналізу фінансової стійкості, проведення аналізу ефективності управління активами (капіталом) підприємства та забезпечення власними оборотними коштами, здійснення об'єктивного аналізу змін та поточного стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства, дослідження становища підприємства на ринку та проведення оцінки ефективності використання фінансових ресурсів. До завдань аудиту фінансового стану підприємства належать: перевірка достовірності фінансової звітності, оцінка внутрішнього контролю, аналіз ризиків та виявлення можливих помилок, тестування окремих операцій і записів та ін.

2. Забезпечення ділової стійкості та ефективності вимагає систематичного та комплексного підходу до оцінки фінансових ресурсів підприємства. Одним із ключових елементів цього процесу є вивчення різноманітних джерел інформації, які сприяють об'єктивному уявленню про фінансовий стан підприємства та надають можливість вчасно реагувати на зміни в економічному оточенні. Інформація класифікується таким чином, щоб вона вірно відображала результати аналізу та аудиту підприємства. Основні джерела інформації поділяються на облікові, позаоблікові та планові, кожне з яких містить певні блоки даних.

3. Нормативно-методичне забезпечення є фундаментальним елементом, що визначає стандарти якості та відповідальності у сфері бухгалтерського обліку, забезпечуючи надійність та достовірність фінансової інформації. Перший рівень нормативно-методичного забезпечення аналітичних й аудиторських процедур на підприємстві представлений низкою кодексів. Другий рівень нормативно-методичного забезпечення представлений законами України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” та “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”. Третій рівень нормативно-методичного забезпечення аналітичних та аудиторських процедур підприємства включає національні і міжнародні стандарти. Четвертий рівень нормативно-методичного забезпечення аналізу та аудиту діяльності підприємства включає методичні рекомендації та інструкції, які надають більш детальні вказівки щодо застосування загальних принципів та стандартів. П’ятий рівень нормативно-методичного забезпечення аналізу та аудиту діяльності підприємства містить в собі внутрішні накази та розпорядження керівника підприємства про організацію господарської діяльності. Одним із прикладів таких документів є наказ підприємства про облікову політику.

4. Дослідження особливостей організації процесів аналізу та аудиту фінансового стану проводилося на прикладі господарської діяльності ТОВ “ТЕМПО БУД”, де є всі умови для вивчення цих особливостей. Організація процесів аналізу фінансового стану підприємства відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного управління та прийнятті обґрунтованих ефективних рішень. Для раціональної організації процесів аналітичної роботи у ТОВ “ТЕМПО БУД” розроблені етапи здійснення аналізу фінансового стану підприємства. Кожний із цих кроків дозволяє проводити якісну оцінку діяльності суб’єкта господарювання, виявляти відхилення, їх причини, шукати резерви покращення процесів та формувати висновки і рекомендації для подальшого удосконалення. Організація процесу

аудиту у ТОВ “ТЕМПО БУД” здійснюється за конкретним планом виконання робіт.

5. Методичні аспекти аналізу та аудиту фінансового стану підприємства визначають основні принципи та підходи, які використовуються для збору, обробки та оцінки фінансової інформації. У ТОВ “ТЕМПО БУД” для проведення аналізу фінансового стану підприємства використовують наступні методи: порівняння, балансовий метод та метод елімінування. Аудит у досліджуваному підприємстві проводиться із дотриманням певної послідовності. Так, модель фінансового стану включає в себе наступні елементи: напрям проведення аудиту об’єкт аудиту, критерії ефективності та методи отримання аудиторських доказів

6. Удосконалення аналізу у ТОВ “ТЕМПО БУД” може сприяти підвищенню ефективності прийняття рішень і оптимізації бізнес-процесів. Застосування передових технологій та аналітичних інструментів, таких як штучний інтелект, машинне навчання та системи Business Intelligence, дозволяє виявляти ключові тренди, передбачати ризики та можливості, що допомагає управлінцям приймати інформовані рішення. Збільшення автоматизації процесів, інтеграція даних та розробка ключових показників ефективності сприяють створенню надійної основи для стратегічного планування та виконання стратегій, що в кінцевому підсумку сприяє успішному розвитку підприємства. Основні шляхи удосконалення внутрішнього аудиту у досліджуваному підприємстві включають: використання спеціального програмного забезпечення, розробка спеціальної політики для забезпечення незалежності аудитора, розширення аналізу ризиків та удосконалення системи звітності.

7. Принципи формування інформаційної бази для забезпечення аналізу та аудиту фінансового стану підприємства ґрунтуються на декількох ключових засадах, спрямованих на надання об’єктивної, достовірної та повної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та забезпечення надійності фінансового звітності, а саме: інтегрованість та

комплексність; достовірність та вірогідність; своєчасність; конфіденційність та безпека; системність та спростованість; сумісність та інтероперабельність. Проведений аналіз показав, що фінансовий стан у досліджуваному періоді погіршився. На такі зміни фінансового стану впливають різноманітні фактори, такі як мінливість економічного оточення, нестабільність ринків або внутрішні проблеми в управлінні.

8. Сучасні програмні рішення дозволяють не лише автоматизувати та оптимізувати аудиторські процеси, але й надають можливість аудиторам та аналітикам працювати з великим обсягом даних за короткий період часу. Основними програмними продуктами для проведення аналізу, в тому числі фінансового стану підприємства, у ТОВ “ТЕМПО БУД” є Microsoft Office Excel (MS Excel) та Stata. З метою проведення внутрішнього аудиту ТОВ “ТЕМПО БУД” також використовує програмне забезпечення MS Excel.

9. Розглядання інноваційних методів аналізу та аудиту, які успішно використовуються в розвинених країнах, дозволяє розкрити сучасні тенденції та передовий підхід до оцінки фінансового стану підприємств. Оцінка фінансового положення включає проведення аналізу та аудиту діяльності підприємства в рамках конкретних напрямів. Ці напрями відрізняються у вітчизняній практиці та в контексті міжнародного досвіду. Щодо методики проведення аудиту в зарубіжних країнах, то у більшості випадків законодавство вимагає підтвердження фінансової звітності незалежними аудиторськими організаціями. Це забезпечує високий стандарт об'єктивності та довіри в процесі аудиту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лучко М. Р., Жукевич С. М. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
2. Іщенко Н.А., Коваленко Т.О. Оцінка ефективності формування грошових потоків підприємства. *Наукові записки Кіровоградського національного технічного університету*. 2011. Вип. 11. Ч. 2. С. 165–170
3. Мельник Т.А., Заніздра В.С. Економічна сутність фінансового стану підприємства. *Наукові записки Кіровоградського національного технічного університету*. 2012. Вип. 11. Ч. 2. С. 102–104.
4. Корнєва Н.О., Шаповалова І.О. Шляхи покращення фінансового стану підприємств. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія: Економічні науки*. 2013. Вип. 5. С. 55–60.
5. Корбутяк А.Г., Бута М.М. Підходи до трактування поняття «фінансовий стан підприємства». *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 16 (1). С. 149–153.
6. Носова Є. Система показників оцінки фінансового стану підприємств. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2012. Вип. 138. С. 53–57.
7. Насібова О.В., Івашкевич І.О. Теоретичні основи оцінки фінансового стану підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 30. С. 185–188.
8. Сорока Й.Й. Зарубіжний досвід оцінювання фінансового стану підприємств в сучасних умовах господарювання. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2015. Вип. 2. С. 363–367.
9. Фридинський В., Плотніков В., Дерев'янко А. Фінансова санація підприємства. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. 2011. № 8. С. 79–83.
10. Шалімова Н.С., Невдаха Н.А. Теоретичні засади аудиту фінансового стану підприємства. URL:

<https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/3de442d5-7141-4965-8db7-30fc040f6518/content> (дата звернення: 21.01.2023).

11. Скорба О. Аудит стійкості підприємства – крок до подолання економічної кризи. *Економіка: проблеми теорії і практики: збірник наукових праць*. Вип. 257. Т. 2. Дніпропетровськ: ДНУ, 2009. 296 с.

12. Грабовецький, Б. Є. Економічний аналіз: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2013. 85 с.

13. Павленко О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємств: фактори впливу, оцінка та джерела фінансування. *Молодий вчений*. 2016. № 7. С. 113–116.

14. Гудзенко Н.М. Інформаційне забезпечення аналізу як основний чинник його якості. *Економічні науки. Зб. пр. Луцький НТУ*. В. 12. Ч.1. Луцьк, 2015. С. 94 – 103

15. Мулик Т. О. Методичний інструментарій аналізу фінансової безпеки підприємств в системі економічних аспектів виробництва біопалива. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 9. С. 91-101.

16. . Кулаковська Л.П., Піча Ю.А. Організація і методика аудиту: навч. посібник. Київ: Каравела, 2012. 544 с.

17. Огійчук, М.Ф., Новіков І.Т., Рагуліна І.І. Аудит: організація і методика: навч. посіб. Київ: Алерта, 2012. 664 с.

18. Мелень О.В., Сидоренко Ю.В. Фінансова стійкість підприємства як одна із складових його економічної безпеки. *Вісник Національного технічного університету “ХПІ”. Сер.: Технічний прогрес та ефективність виробництва*. 2013. № 66. С. 160-165.

19. Крутова А. С., Семенець А. О. Нормативно-правове забезпечення внутрішнього аудиту: вітчизняний досвід та світова практика. *Бізнесінформ*. 2018. № 12. С. 309-316.

20. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2146-VIII – VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення 21.01.2023).

21. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 21.01.2023).
22. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 21.01.2023).
23. Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 21.01.2023).
24. Копійка Я.С. Концептуальна основа міжнародних стандартів аудиту. *Управління розвитком*. 2013. № 20. С. 74-76.
25. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку 29.12.2000 р. № 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#n9> (дата звернення: 21.01.2023).
26. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#n9> (дата звернення: 21.01.2023).
27. Мних Є. В. Сучасний економічний аналіз: питання методології та організації. Бухгалтерський облік та аудит. 2006. №1. С. 55-61.
28. Марцин В.С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні складові оцінки фінансового стану підприємства. *Економіка, фінанси, право*. К., 2009. №7. С.26-29.
29. Мельник М.М. Фінансовий аналіз як база прийняття управлінських рішень щодо підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2012. Вип. 1. С. 87-90.
30. Барилко І.В. Методика аудиту фінансової звітності. URL: http://www.rusnauka.com/7_NITSB_2012/Economics/7_102958.doc.htm (дата звернення: 05.03.2023).

31. Ковальчук Т.М. Облік і аудит: навч. посібник. Вид. 2-ге, доп. та перероб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 520 с.
32. Шевчук О. Аудиторська оцінка фінансового стану підприємства. Збірник наук. праць ВНАУ. – 2012. № 1 (56). Т. 4. С. 55–60.
33. Лесюк А.С. Методика комплексної оцінки фінансового стану сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2020. № 8. С. 83–88.
34. Гудзь Т.П. Матричний аналіз фінансової рівноваги підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: «Економічні науки»*. 2016. № 4. С. 149–157.
35. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Білик М.С. Структуризація економічного аналізу діяльності підприємства: управлінський підхід. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2007. № 606. С. 466–472.
36. Рязанова Н. О. Аудит: навчально-методичний посібник. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 234 с.
37. Білик М. Удосконалення методичних підходів до аналізу фінансового стану підприємств. *Економіст*. 2001. № 11. с. 40-42.
38. Рузакова О. В. Нечітко-множинне моделювання фінансового стану підприємства. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики : зб. наук. пр. ВНАУ*. 2019. № 4. С. 69–76.
39. Карпенко Г. В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства. *Економіка держави*. 2010. № 1. С. 61–62.
40. Патранська Л. Окремі аспекти вдосконалення аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/32_PVMN_2011/Economics/7_97684.doc.htm (дата звернення: 12.04.2023).

41. Томчук О.В. Сучасний стан і тенденції розвитку аудиторської діяльності в Україні. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 4(20). С. 32–42.
42. Мисак Н. Стратегічні аспекти досягнення фінансової стійкості підприємства. *Вісник національного лісотехнічного університету*. 2005. № 15.5. С. 384–389.
43. Таранюк К.М. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2010/Economics/73896.doc.htm (дата звернення: 12.04.2023).
44. Концепція незалежності: зовнішній і внутрішній аудит: монографія. К. : Сова, 2012. 240 с.
45. Сагайдак Р. А., Чорнявська Т. М. Аудит фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств: суть та основні аспекти організації. *Формування ринкової економіки*. 2011. Ч. 2. С. 465–472
46. Лахтіонова Л.А. Аналіз фінансової стійкості суб'єктів підприємницької діяльності: монографія. К. : КНЕУ, 2011. 880 с.
47. Мулик Т.О., Григораш М.В. Діагностика підприємства під час фінансової кризи, як складова антикризової політики. *Бізнес-навігатор: науково-виробничий журнал*. 2018. Випуск 5 (48). С. 160-163.
48. Бурлан С.А., Руденко Н.О. Організація і методика аудиту: навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 184 с.
49. Макаренко А.П. Організація і методика аудит: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. 190 с.
50. Гуцаленко Л. Реалії аудиту у вітчизняній та зарубіжній практиці. *Економіка та суспільство*. 2016. № 6. С. 349–354.
51. Медвідь Н. Дослідження ймовірності банкрутства підприємства за зарубіжними та вітчизняними методиками. URL: <http://naub.oa.edu.ua/2014/doslidzhennya-jmovirnostibankrutstva-pidpryjemstvaza-zarubizhnyumu-ta-vitchyznyanymy-metodykamy-3> (дата звернення: 20.06.2023).

52. Ліщук Ю. Світовий досвід проведення аудиту адміністративної діяльності та перспективи його застосування в Україні. *Школа професійного бухгалтера*. 2008. № 7. С.11–23.